Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשען

הייַנט 8 זייטען.

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 185/1481 | Łódź, Środa, 8 sierpnia 1928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך, כב מנחם אב תרפ"ח | Nr. 185/1481

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

דער מינדערהייטען=קאָנגרעס אין גענף

וועט פאָרקומען ענדע חודש אויגוסט ה. י.

גענף. (י.ט.א.) אין די לעצטע טעג פון חודש אויגוסט וועט פאָרקומען אין גענף דער פיר־טער מינדערהייטען-קאָנגרעס ווי בעקאַנט זענען די דאָזיגע קאָנגרעסען אָרגאַניזירט געוואָרען אין די פערגאַנגענע 3 יאָהר, כמעט תמיד אַרום דער־זעלבער צייט, ווען עס קומט פאָר די פּלענאַר־זי־צונג פון פעלקער-בונד.

אין די אַרבייטען פון די ביז איצטיגע קאָנ־גרעסען האָבען די יודען גענומען זעהר אַנ'אַקטי־ווען אַנטייל און מען דערוואַרט אויך צו דעם היי־יעהריגען קאָנגרעס די בעטייליגונג פון די פאָר־שטעהער פון די וויכטיגסטע יודישע מינדערהייטס־קבוצים.

ליטע, לעטלאַנד און דער קעלאָג=פּאַקט.

קאָוונע, 7. (אַטע) אין איינינע אויסלענדישע צייטונגען האָט זיך בעוויזען אַ ידיעה, אַז וואַלדעמאַ־ראַס האָט בדעה אַרויסצופאָהרען קיין פּאַריז, כדי צו אונטערשרייבען דעם קעלאָג-פּאַקט, און צו אָפּ־האַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די אויסערן־מיניסטאָ־רען פון די מערב־מלוכות.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען די קאָוונער צייטונגען הייַנט פערעפענטליכט אַ ספּעציעלען קאָ־מוניקאַט פון אויסערן־מיניסטעריום, אין וועלכען ס'ווערט פעסטגעשטעלט, אַז די ידיעה וועגען דער עווענטועלער נסיעה פון וואַלדעמאַראַס'ן קיין פּאַריז שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

רינא, 7. (אַטע) דאָס אויסערן־מיניסטעריום פון לעטלאַנד האָט דערהאַלטען דעם טעקסט פון דעם קעלאָג-פּאַקט. עס איז נאָך לעת עתה נישט בעוואוסט, צי לעטלאַנד וועט איהם אונטערשרייבען. אין די פּאָליטישע קרייזען איז מען זיך אָבער משער, אַז מיט'ן מאָמענט, וואָס די גרויסע מלוכות האָבען איהם אונטערגעשריבען, וועלען די באַלטישע מלוכות אויך נישט אָפּשטעהן, און דעם אָפּמאַך אונטער־שרייבען.

לויט פערשידענע קלאַנגען, וועלען דעם דאָזיגען ענין בעטראַכטען די אויסערן־מיניסטאָרען פון לעט־לאַנד און עסטלאַנד באַלודיס און רעבאַנץ דעם 16. ה. ח.

אַ צווייטער פּוילישער לופט=פליה איבער'ן אָקעאַן.

פליהען וועלען קאַפּיטאַן קאַוואַלטשיק, קליש, און אַ פּאַסאַזשיר.

וואַרשא, 7. (טעלעפאָניש) נעכטען אין אָווענד האָבען זיך אין וואַרשא פערשפּרייט קלאַנגען אַז אין די נאָהענטסטע טעג וועט זיך אָנהויבען אַ צווייטער פּוילישער לופט־פליה איבער'ן אָקעאַן.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די דאָזיגע קלאַנגען, גיט מען איבער פון אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיטעט, וועלכער דאַרף דורכפיהרען דעם לופט־פליה, פאָלגענדע פּרטים:

— וועלען [illegible] אויסמיידען די פערשידענע אומ־נויטיגע שמועסען, און בעהאַלטען פאַר זיך פרייע הענד בנוגע דעם אָפּפליה־צייט, האָט דער קאָמיטעט געהאַלטען בסוד די אָרגאַניזאַציע־אַרבייטען. איצט אָבער, אַז די הכנות האַלטען ביים פערענדיגט ווערען קאָן ווערען איבערגעגעבען אין דער עפענטליכקייט, אַז דער אַפּאַראַט אויף וועלכען עס וועלען פליהען די פּוילישע לופט־פליהער קליש און קאַפּיטאַן קאָ־וואַלטשיק איז פון אַנ'איטאַליענישען סיסטעם, און ער איז צוגעפּאַסט צום פליהען איבער דער יבשה און דעם ים. דאָס מאָנטירען פון דעם מאָטאָר וועט נאָך געדויערן אַ דריי פיער טעג, געקויפט איז געוואָרען דער אעראָפּלאַן פאַר'ן געלד פון דער אַ־מעריקאַנישער פּאָלאָניא. אַ חוץ די פּילאָטען קאָוואַל־טשיק און קאַליש וועט נאָך מיטפליהען אַלס פּאַסאַ־זשער אַ העכערער אָפיציר פון'ם פּוילישען מילי־טער, און מעגליך אויך אַנ'אויסלענדישער צייטונגס־קאָרעספּאָנדענט.

דער טערמין פון דער נסיעה איז נאָך נישט בעשטימט. מעגליך, אַז זי וועט פאָרקומען סוף סעפּטעמבער.

ציון. צענטראַל=קאָמיטעט אין פּוילען

וועט נעגען דער אָפּאָזיציע אָננעהמען די ווייט=געהענדסטע מיטלען.

וואַרשא, 7. (טעלעפאָניש פון זאונזער קאָ־רעספּאָנדענט) נעכטען אין אָווענד איז אין צענטראַל־קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאָר־געקומען אַ פּרעסע־קאָנפערענץ וועגען די רעזולטאַ־טען פון די בערלינער בעראַטונגען פון אַקציאָנס־קאָמיטעט וואו ס'איז בעשלאָסען געוואָרען די פער־ברייטונגען פון דער אַגענץ.

ה' לעוויטא, און הערנאָך ד"ר הינדעס האָבען איבערגעגעבען אינטערעסאַנטע פּרטים וועגען דער זיצונג פון די בעראַטונגען, און אָנגעוויזען, אַז דער בעריכט פון דער עקספּערטען־קאָמיסיע, וואָס איז בעשטאַנען הויפּטזעכליך פון קריסטען, איז נישט געוועזען נעגען די בעשלוסען פון קאָנגרעס, און ס'איז פּשוט געוועזען צו בעוואונדערען, וואָס נישט יודען האָבען נעקענט אָננעהמען בעשלוסען אין ריין ציוניסטישען גייסט.

אויף קיין איינער פון די פיער הויפּט־פּאָרע־רונגען וועגען עמיגראַציע, העברעאיש, יודישער אַר־בייט, און נאַציאָנאַל־איינענטום פון ארץ־ישראל־ערד איז קיין שום אַטענטאַט נישט געמאַכט געוואָרען

דאָס רוב פון דער אָפּאָזיציע איז געווען נעגען דעם בעריכט נישט צוליב זאַכליכע טעמים, נאָר צוליב פערשידענע פּערזענליכע טעמים.

אַזוי, למשל, האָבען די פּועלי ציון אויסגעטיילט דעם פּריוויס פון דער אַגענץ, און געווען פאַר דער אַגענץ'ן גופא נאָר נעגען דעם בעריכט. דאָס איז געווען לשם אָפּאָזיציע.

די איינציגע פּאַקטישע געגנער זענען געווען די צוויי פאָרשטעהער פון די ראַדיקאַלע ציוניסטען די ה"ה יצחק גרינבוים און ד"ר סאָלאָוועיטשיק.

אויב די אָפּאָזיציע אין פּוילען וועט ווייטער פיה־רען איהר טעטיגקייט נעגען דער לייטונג, וועלען נע־נען איהר אָנגענומען ווערען ווייטגעהענדסטע מיטלען

אין רעמועלבע זין האָט אויך גערעדט ד"ר י. נאָטליב.

צום סוף האָט דער פּאָרזיצער פון צענטראַל־קאָמיטעט, ה' לעאָן לעוויטע, ערקלערט, אַז סוף הייַנטיגע חודש וועט אין קראָקע פאָרקומען אַ זיצונג פון פּרעזידיום פון אויבער־ראַט, וועלכע וועט בע־האַנדלען צוויי פראַגען, דהיינו — וועגען בילדען אַ פּראָ־פּאַלעסטינע קאָמיטעט, און וועגען בעשטימען און אָרגאַניזירען דעם ציוניסטישען לאַנדעס־צוזאַ־מענפאָהר.

נאָך דעם ווי ס'וועלען פערענדיגט ווערען די וואַהלען צו די יודישע קהלות וועט פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון ציוניסטישע פּרנסים, וועלכער וועט אויסאַרבייטען אַנ'אייַנהייטליכע שטעלונג צו אַ רייה פראַגען פון אינערליך־יודישען לעבען, ווי שפּראַך, שולען א. אַז. וו.

היטלעראָווצעס און פאַשיסטען

טראַגען זיך אַרום מיט טשיקאַווע פּלענער.

רינא, 7. (אַטע) „איזוועסטיא" מעלדעט פון פּראָג, אַז דאָרט זאָל האָבען פאָרגעקומען א נע־מיינזאַמע בעראַטונג פון די טשעכישע פאַשיסטען צוזאַמען מיט די היטלעראָווצעס, וועלכע עס האָט רעפּרעזענטירט היטלער'ס שוואָגער, אַ געוויסער שמירט.

אויף דער דאָזיגער בעראַטונג זאָל מען האָבען אַרומגערעדט אַ בעוואָפענטער איבערקעהרעניש אויף סאָוויעט־אוקראַינע. דערויף זאָלען די היטלער־לייט געבען די נויטיגע געלד־סומען. דער ציל פון דער איבערקעהרעניש דאַרף זיין דאָס אָפּרייסען אוקראַינע פון רוסלאַנד און דאָס שאַפען פון אַ נייער אומאָפּ־הענגיגער מלוכה מיט אַ מאָנאַרכישער אָרדנונג.

אין די פּלענער פון דעם היטלעריש־אוקראַיני־שען „שותפות־געשעפט" נעהמט אויך אַריין דאָס אָפּ־רייסען גאַליציען פון פּוילען און קאַרפּאַט־רוסלאַנד פון טשעכיען.

אַלס קאַנדידאַט אויף אוקראַינישען מלך ווערט אָנגערופען דער פירשט ווילהעלם האַבסבורג, וועל־כער איז בעקאַנט אין די אוקראַינישע קרייזען אונ־טער'ן נאָמען „וואַסיל וישיוואַני".

אַכטונג, בעקער-מייסטער אין לאָדז!!!

הייַנט, מיטוואָך, דעם 8-טען אויגוסט, 7 אַ זייגער אין אָווענד קומט-פאָר אין אייגענעם לאָקאַל וואָסכאָדניאַ 57

אַ דרינגענדע פערזאַמלונג

פון אונזערע מיטגלידער. צוליב דער וויכטיגקייט פון דער טאָג-אָרדנונג בנוגע דער פּאַך-לאַגע, ליגט אין דעם אינטערעס פון די מיטגלידער די פערזאַמלונג בייצוּוואוינען.

די פערוואַלטונג פון בעקער-מייסטער-פעראיין.

בעמערקונג: אין דער פערזאַמלונג נעמען אָנטייל דער פּרעזעס פון בעקער-מייסטער-פעראיין ה' ווילנער און ה' סלומאָוויטש פון וואַרשאַ.

DR. MED.

DONCHIN

ספּעציאַל=אַרצט

פאַר אויגען-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

קיין פּוילען

נעמט אָן

מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך

און דאָנערשטאָג

פון 10—1 און פון 4—7 נ.מ.

מאַניושקי 1

(Moniuszki) טעל. 9-97.

קאָמוניקאַט.

די פערזאַמלונג פון דעם לאָדזער ראַד=פערקעהר, וואָס איז פאָרגע־קומען דינסטאָג, דעם 7-טען אויגוסט

פּאָדערט אויף אַלע לאָדזער עקספּעדיטאָרען

צו פערענדיגען דעם שטרייק מיט די באַלען=פּאַקער=אַרבייטער

אין געגענפאַל וועלען אַלע מיטגלידער פון לאָדזער ראַד-פערקעהר אַרויסטרעטען אין אַ סאָלידאַר-שטרייק.

דאָס פּרעזידיום

פון לאָדזער ראַד-פערקעהר.

ד"ר מעד. ד. ראָזענצווייג

נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 28-74

איז צוריקגעקומען.

Dr. med. A. MAZUR

אויערען, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א.ז.וו.)

האָט זיך איבערצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44

אויף וואָסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01

(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).

נעהמט אָן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3—5 נאָכמ

8=ונג, קירזשנער=מייסטער!

הייַנט, מיטוואָך, פּינקטליך 8 אַ זייגער אין אָווענד קומט פאָר אין איי־גענעם לאָקאַל, פּאָלודניאָוואַ 4 די

גרינדונגס=פערזאַמלונג

פון קירזשנער=מייסטער=צעך פון לאָדז און אומגעגענד

מיט'ן אָנטייל פון אַ דעלעגאַט פון דער וואָיעוואָדזטוואָ

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער פערזאַמלונג ווערען אַלע קירזשנער-מייסטער געבעטען פּינקטליך צו קומען.

די פערוואַלטונג

פון קירזשנער=מייסטער=פעראיין, פּאָלודניאָוואַ 4.

ל עבער מאַשינאַווע

ווערען אָנגענומען אויסצונייען צו ביליגע פּרייזען

ג. נאָרדמאַן צעגעלניאַנאַ 29

גרויסע שרפה אין גאַלאַץ.

70 יודישע משפחות אהן א דאך איבער׳ן קאָפּ.

בוקאַרעשט, 7 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) פון גאַלאַץ טיילט מען מיט, אַז ביינאַכט איז דאָרט אויסגעבראָכען אַ שרפה, וועלכע האָט אָנגענומען מורא׳דיגע פאָרמען.

די פלאַמען האָבען פאָלשטענדיג פערניכטעט 12 גרויסע הייזער.

70 יודישע פאַמיליעס זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער׳ן קאָפּ.

ביי פיל נשרפים איז פערברענט געוואָרען בוכשטעבליך דאָס גאַנצע האָב און גוטס.

פיל פון זיי האָבען בעקומען נערווען-ערשי-טערונגען.

די פייערלעשער האָבען זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט די פלאַמען, און מ׳האָט גע-מוזט אַרויסרופען דעם מיליטער-גאַרניזאָן, וועלכע האָט ערשט צומאָרגענס אינדערפריה דאָס פייער לאָקאַליזירט.

עסטרייכישער קאַנצלער

אויף דער סעסיע פון פעלקער-בונד.

וויען, 7 (ספּ. טעל.) די קאַטוילישע „רייכספּאָסט" פערעפענטליכט אַנ׳אינטערוויאו מיט׳ן קאַנצלער זייפּעל, פון וועלכען ס׳איז צו דרינגען, אַז ער וועט נישט מאַכען איצט קיין נסיעה אין ארץ-ישראל, נאָר, לויט׳ן בעשלוס פון עסטרייכי-שען מיניסטאָרען-ראַט, איבערנעהמען די אָנפיה-רערשאַפט איבער דער עסטרייכישער דעלעגאַציע אויף דער הערבסטיגער סעסיע פון פעלקער-בונד.

אין די דיפּלאָמאַטישע קרייזען גיט מען צו אַ גרויס בעדייטונג דעם דאָזיגען בעשלוס, סיי פון דעם שטאַנדפּונקט פון דער עסטרייכישער פּאָליטיק, סיי — פון דער אינטערנאַציאָנאַלער.

אַ פּאַניק אויף אַ שיף

וואס איז דערטרונקען געוואָרען.

בוענאָס-איירעס, 7. (ספּ. טעל.) אויף דעם טייך קאַראַנא, 60 קילאָמעטער פון דער שטאָט אַרסונסיאָן האָט זיך פּאַסירט צים אָנגעהויבען צו טרינ-קען די שיף „יאַמאַראַ". צווישען די 75 פּאַסאַזשי-רען, וואָס האָבען זיך געפונען אויף דער שיף איז ענטשטאַנען אַ פּאַניק, און אַ געשלעג מיט די מאַט-ראָסען, וואָס האָבען געוואָלט פערכאַפּען די רע-טונגס-לודקעס. אין טומעל און געשלעג זענען אומ-געקומען צוויי פּערזאָן. די שיף איז דערטרונקען געוואָרען. מיליטערישע מאָטאָר-שיפלעך האָבען אָב-געראַטעוועט די פּאַסאַזשירען און די מאַנשאַפט.

אויף וואס קלאַגט קעלאָג...

100 אַעראָפּלאַנען באָמבען-וואַרפערס

לאָנדאָן, 7. (אַטע) די פאָריגע נאַכט זענען איבער לאָנדאָן פאָרגעקומען גרויסע לופט־פליה־מאַנעווערס, אין וועלכע ס׳האָבען אַנטיילגענומען אַנ־ערך 100 אַעראָפּלאַנען צו וואַרפען באָמבעס.

גלייכצייטיג האָבען אייניגע קריגס־שיפען פון דעם ענגלישען פלאָט אויסגעפיהרט אַנ׳אַטאַקע אויף די דרום־ברעגען פון ענגלאַנד.

מעשות אחר המעשה.

נאָך דער קאַטאַסטראָפע מיט אונזערע לופט-פליהער.

פּאַריז, 7. (אַטע) „פּאַרי מידי" גיט איבער דורך אַ דעפּעשע פון אָפּאָרטאָ פאָלגענדע ווערסיע וועגען דעם פערלויף, ווי אַזוי די פּוילישע לופט־פליהער זענען אָפּגעראַטעוועט געוואָרען.

צוליב אַ דעפעקט אין מאָטאָר, זענען די לופט־פליהער געווען געצוואונגען אַרונטערצולאָזען זיך אויפ׳ן ים אין דער דרום־ריכטונג.

דער אַפּאַראַט האָט זיך מיט אַזאַ אימפּעט אָנגעקלאַפּט אין דעם אויבערפלאַך פון וואַסער, אַז ביידע פליגעל זענען אויפ׳ן אָרט צושמעטערט געוואָרען, און דער אַעראָפּלאַן איז אין משך פון פיר שעה געווען איבערגעגעבען אויפ׳ן בעראַט פון די צעיושעטע ים־כוואַליעס.

די פליהער האָבען שוין לכתחילה געהאַט איינגאַנצען פערלוירען די האָפנונג אָפּגעראַטעוועט צו ווערען, נאָר אָט האָט זיך אויפ׳ן האָריזאָנט בעוויזען אַ דייטשער דאַמפּער־שיף, וועלכע האָט זיי בעמערקט און אָנגעהויבען אַ רעטונגס־אַקציע.

נאָך אַ שעה צייט זענען ביידע לופט־פליהער אַרויפגענומען געוואָרען אויף דער שיף.

האַמבורג, 7. (ספּ. טעל.) נאָכ׳ן אָפּראַ־טעווען די לופט־פליהער, האָט „סאַמאָס" ספּעציעל צוליב זיי זיך אָפּגעשטעלט אין לייקסאָעס, וואו זיי האָבען זיך זונטאָג אויסגעלאָרענט.

די שיף איז אַוועק אין איהר ווייטערדיגען וועג.

ליסאַבאָן, 7. (ספּ. טעל.) די פּוילישע לופט־פליהער דערצעהלען וועגען זייער פליה אָט וואָס:

— ווען מיר זענען שוין אַ לענגערע צייט גע־פלויגען, און זיך געפונען אין דער ריכטונג פון די אַזאָרישע אינזלען, האָבען מיר פעסטגעשטעלט, אַז עם פונקציאָנירט נישט גוט די רעהר וואָס פיהרט דעם אייל צום מאָטאָר. מחמת מיר האָבען אַליין נישט געקאָנט פערריכטען דעם ראַיִנגען דעפעקט, האָבען מיר בעשלאָסען צוריק צו פליהען קיין אייראָפּא. מיר האָבען, אַלזאָ, ווידער דורכגעמאַכט אַ לאַנגע נסיעה איבער׳ן ים. פּלוצים אָבער האָט דער מאָטאָר אויפגעהערט צו אַרבייטען. אין דעם זעלבען מאָמענט האָבען מיר בעמערקט די שיף „סאַמאָס".

דער אַעראָפּלאַן איז אַרונטערגעפאַלען אין ים, און מיר האָבען מיט אַלע כוחות גענומען שווימען צו דער לורקע, וואָס איז אַרונטערגעלאָזט געוואָרען פון „סאַמאָס", כדי אונז צו ראַטעווען.

נישט צושטאַנד געקומען דער יודישער בלאָק

בעת די פּאַרלאַמענט-וואַהלען אין גריכענלאַנד.

סאַלאָניקי, (י.ט.א.) די וואַהל-אַקציע פאַר די וואַהלען צום גריכישען פּאַרלאַמענט, וואָס וועלען פאָרקומען אין 2 וואָכען אַרום, נעהמט אָן אַלץ שאַרפערע פאָרמען. ווי בעקאַנט זענען אין גרי-כענלאַנד איינגעפיהרט געוואָרען מעהרהייטס-וואַה-לען און דער יודישער קוריע וועלען געוועהלט ווערען 2 דעפּוטאַטען. די אונטערהאַנדלונגען וועגען שאַפען אַנ׳איינהייטליכען אַנטי-קאָמוניסטישען בלאָק פון אַלע יודישע פּאַרטייען האָבען גישט גע-געבען קיין פּאָזיטיווע רעזולטאַטען.

צום קאַמף פאַר די 2 יודישע מאַנדאַטען וועלען אַרויסטרעטען די ציוניסטען, קאָמוניסטען, האַנדווערקער און אַנד. די ציוניסטען שטעלען אַרויס די קאַנדידאַטור פון איצטיגען פּאַרלאַמענטס-דעפּוטאַט בעסאַנטשי און די קאַנדידאַטור פון פאָר-זיצער פון דער „בני-ברית-לאָזשע" אין סאַלאָניקי ה׳ מאַטאַלאָן.

אַ נייע שיף — „וויסלאַ".

וואַרשא, 7. (טעלעפאָניש) דעם 14. ד. ח. וועט אין ענגלאַנד אָפּגענומען ווערען די נייע פּוי־לישע שיף „וויסלאַ", וועלכע וועט תיכף אָפּשווימען קיין גדיניאַ.

די אויפנעהמבאַרקייט פון „וויסלאַ" בעטרעפט 5020 טאָן טויטע וואָג.

אַ יוד אויסגעשלאָסען פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי

פאַר רופען „גוי-חזיר".

מאָסקווע. (יט״א). אברהם כאַזאַן, אַ יודי-שער אַרבייטער, און מיטגליד פון דער קאָמוניסטי-שער פּאַרטיי אין קיעוו איז אויסגעשלאָסען געוואָ-רען פון דער פּאַרטיי צוליב דער בעשולדיגונג, אַז ער פלעגט אָפט איבער׳חזר׳ן אַז אַ גוי איז אַ חזיר און אַ גנב" און נישט איינמאָל זאָגען דאָס ווער-טעל „טוב שבגוים הרוג". אַנ׳אָפענע פערזאַמלונג פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי האָט דערפאַר גע-שטעמפּעלט כאַזאַנען אַלס שאָוויניסט און איינשטי-מיג בעשלאָסען איהם אויסשליסען פון דער פּאַרטיי.

דער אַלט-יודישער בית-עלמין אין פּראָג

אינטערליגט יא דעם דענקמאַלען-שוץ.

פּראָג. (י.ט.א.) ווי עס ווערט מיטגעטיילט האָט זיך די ידיעה וועגען געפאַהר, וואָס דראָהט דעם אַלט-יודישען בית-עלמין אין פּראָג, געשטיצט אויף אַ מיספערשטענדניש.

אין דער פעראָרדנונג פון דער רעגולאַציאָנס-קאָמיסיע, וואו עס ווערען אויסגערעכנט אַלע אָביעקטען, וואָס אונטערליגען דעם אַלטערטימליכ-קייטען-שוץ איז צוליב אַ דרוק-פעהלער אַרויסגע-פאַלען דער זאַץ וועגען פּראַגער יודישען בית-עלמין.

דער בית-עלמין וועט אַלזאָ אָפּגעהיט ווערען גלייך מיט אַנדערע אַלטערטימליכקייטען.

אַ ברכה פאַר נאָבילע׳ן.

מיילאַנד, 7. (ספּ. טעל.) לויט ידיעות פון רוים, זאָל דער פּויפּסט בענשען דעם גענ. נאָבילע און איבערגעבען איהם אַ גאָלדענעם מעדאַל פאַר דער פּאָלאַר־עקספּעדיציע.

געשטאָרבען הערצל׳ס נאָהענטער פריינד דר. זיגמונד פיילבאָגען.

ציריך. (י.ט.א.) די טעג איז געשטאָרבען אין ציריך פּראָפ. דר. זיגמונד פיילבאָגען פאַר זיין קומען קיין ציריך איז פּראָפ. פיילבאָגען געווען אַ דאָצענט אין דער ווינער עקספּאָרט אַקאַדעמיע. פּראָפ. פיילבאָגען איז געווען פון דר. הערצל׳ס מקורבים און האָט בעזונדערס מיטגעהאָלפען צו פערשפּרייטען די ציוניסטישע אידעען צווישען נישט-יודישע קרייזען. אויף זיין קבר האָבען איהם מספּיד געווען דער אַדוואָקאַט אָטאָ וויס און פּראָפ. שטערן.

יודען פון כינע ווילען פאָהרען קיין אַמעריקאַ.

כאַרבין. (יט״א). די קוואָטע פון אייראָפּע-ער, וועלכע זענען געבוירען אין כינע בעטרעפט לויט׳ן איצטיגען איינוואַנדערונגס-געזעץ פון די פעראייניגטע שטאַטען נישט מעהר ווי 100 פּערזאָן אַ יאָהר. צום איצטיגען קוואָטע-יאָהר פון 1-טען יולי האָט דער אַמעריקאַנער קאָנסול בעקומען פאַר כאַר-בין 60 וויזעס פון דער אַלגעמיינער צאָהל 100, וואָס איז בעשטימט פאַר גאַנץ כינע. כאַראַקטעריס-טיש איז דער פאַקט, דאָס כמעט אַלע אַפּליקאַנטען אויף די 60 וויזעס זענען יודישע יונגע לייט און מיידלעך, וועלכע זענען געבוירען געוואָרען אין כאַרבין אין די יאָהרען 1906—1910.

געכאַפּט אַ גנב — אַ גאַט-לעסטערער.

וואַרשא, 7. (טעלעפאָניש) אין די הענד פון דער וואַרשאַווער פּאָליציי איז אַריינגעפאַלען דער געפעהרליכער איינברעכער און ספּעציאַליסט פון בעגנבענען קלויסטערס, אַ געוויסער אַרטור לאַנגע אַ לאָדזער. אַרעסטירט איז ער געוואָרען אויפ׳ן הויפּט־וואָגזאַל, בעת ער האָט זיך אַריינגעזעצט אין אַ צוג אויף צו פאָהרען קיין לאָדז.

ערשט מיט עטליכע טעג צוריק האָט ער אין וואַרשא בע׳גנב׳עט צוויי קאָשטשאָלען.

אין די גנבות האָט ער זיך מודה געווען, אָנ־געוויזען, וואו זיי געפינען זיך, און איבערגעגעבען אויך דעם נאָמען פון זיין רעכטע האַנד און שותף דעם בעקאַנטען גנב אַלעקסאַנדער דרעוויטש.

לאַנגע איז שוין אויך בעקאַנט אין אויסלאַנד פון זיין גנב׳ישער טעטיגקייט.

אין פּוילען איז ער שוין געזעסען אין טורמע 5 יאָהר.

דער ביליגסטער, לייכטסטער און בעסטער מיטעל אָפּצוהיטען זיך פון

שרפות

אין פאַרזיכטיגקייט.

ווענדונג צו די ה״ה מחותנים

פון די בעוואוסטע מוזיק = קינסטלער געבר. טויבע

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי-שמחות געפל. מיטצוטיילען, אַז צוליב דעם, וואָס מיר ווערען נישט צו דער געהעריגער צייט פון די מחותנים געוואויר וועגען אייערע אַלע שמחות און חתונות און דורך דעם פּאַסירט גאַנץ אָפט, אַז די בעלי-שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואָס מיר קומען נישט צו דער פּינקטליכער צייט אָנצונעהמען די בעשטעלונגען. דעריבער בעטען מיר אַלע מחותנים געפל. אונז צו לאָזען וויסען גענוי די טערמינען, כדי צו קענען ווי גע-העריג צופרידענשטעלען די בעלי-שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאַם צו מאַכען די געעהרטע ה״ה מחותנים, אַז מיר נעהמען ביי קיין פאַל נישט אָן קיין שום פערוויי-לונגען, וואָס קענען זיין פערבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האָפען מיר, אַז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג׳ בעלי-שמחות.

מיט אַכטונג

מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע.

בעמ.: מעסיגע פּרייזען! פאַר אונבעמיטעלטע — אויסנאַהמס-פּרייזען!

אָנמעלדונגען נעהמען אויף:

ק. טויבע, נאַוואָ-צעגעלניאַנא 22, י. טויבע, אַלעע 1. מאַי 18.

די קראַנקען-קאַסע אין לאָדז

מאַכט דערמיט אויפמערקזאַם די געעהרטע ה״ה

אַרבייטס-געבער,

וועלכע מאַכען אַליין די ליסטעס פון די אַרבייטער-סקלאַדקעס פאַר דער קראַנקען-קאַסע, אַז די אַלע ליסטעס פאַר׳ן לויפענדען חודש דאַרפען אונבעדינג צוגעשיקט ווערען דער קראַנקען-קאַסע, שפּעטסטענס, ביז׳ן 10-טען הייניגען חודש.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דערמאָנטען, מאַכט די קראַנקען-קאַסע אויפמערקזאַם די ה״ה אַרבייטס-געבער, אַז אין פאַל, ווען די דערמאָנטע ליסטעס וועלען ווערען צוגעשיקט נאָכ׳ן דערמאָנטען טערמין, וועט פון זיי אומבעדינג צוגענומען ווערען דאָס רעכט פון אַליין צוזאַמענשטעלען ליסטעס פון די אַרבייטער-„סקלאַדקעס" פאַר דער קראַנקען-קאַסע, און די „סקלאַדקעס", וואָס די אַרבייטער דאַרפען צאָהלען, וועלען צוגעשריבען ווערען אויף די ליסטעס פון די אַרבייטס-געבער.

גלייכצייטיג מאַכט די קראַנקען-קאַסע בעקאַנט, אין צוזאַמענהאַנג מיט די וואַהלען צו דער קראַנקען-קאַסע, וועלכע דאַרפען פאָרקומען, אַז באַם די דערמאָנטע ליסטעס וועלען נישט צוגעשיקט ווערען, ביז׳ן 10-טען ה. ח., נישט בלויז, וואָס עס וועט צוגענומען ווערען פון די אַרבייטס-געבער די פּריווילעגיע פון אַליין צוזאַמענשטעלען די ליסטעס פון די אַרבייטער-„סקלאַדקעס" נאָר די צאָהל אַרבייטער, וועלען נישט קומען אין בעטראַכט, ביים בעשטעטיגען די צאָהל שטימען, וואָס דער אַרבייטס-געבער דאַרף בעקומען צו די וואַהלען.

827

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. אויגוסט 1928

לאדז. 8 אויגוסט 1928

סאוויעט-רוסלאנד

און דער אמעריקאנער אנטי-מלחמה-אמאך.

דער קאמיסאר פאר אויסערן ענינים טשיטשערין האט אויפגענומען די פארשטעהער פון דער פרעסע און האט פאר זיי כאראקטעריזירט די שטעלונג פון סאוויעט-רוסלאנד צום אמעריקאנישען אנטי-מלחמה-אבמאך.

טשיטשערין האט דאסמאל אזוי-צו-זאגען געוואלט רעדען צו דער וועלט. דער סאוויעטישער קאמיסאר האט נישט געהאט קיין אנדער ארט צו נעהמען א שטעלונג צום דערמאנטען אבמאך, ווייל נישט אמעריקא און נישט קיין אנדערע פון די מלוכות, וועלכע האבען אויסגעדריקט זייער הסכמה אונטערצושרייבען דעם אבמאך, איז נישט איינגעפאלען איינצולאדען סאוויעט רוסלאנד אונטערצושרייבען דעם דאזיגען פרידען-טראקטאט.

טשיטשערין האט געזאגט: דער קעלאג-אבמאך וואס האלט איצט ביים אונטערגעשריבען ווערען ווערט שוין דיסקוטירט זייט דעם חודש דעצעמבער 1927. דער אומשטאנד וואס סאוויעט-רוסלאנד איז נישט איינגעלאדען געווארען אויך אונטערשרייבען דעם דאזיגען אבמאך איז נישט גלאטיג, די גרויסע מלוכות האבען א ספעציעלען אינטערעס, אז רוסלאנד זאל נישט האבען מיט זיי קיין אנטי-מלחמה-אפמאך, פון דאזיגען אבמאך איז געמאכט געווארען א מיטעל צו איזאלירען סאוויעט-רוסלאנד און צו פיהרען א קאמף מיט'ן סאוויעטען-פערבאנד. די אונטערהאנדלונגען וועגען אבמאך איז איינער פון די מאנעווערען ארומצוצוימען סאוויעט-רוסלאנד. דער גאנצער איצטיגער אבמאך וועגען בעקעמפען מלחמות איז נאר א ווארט-שפיל, וועמענס ציל איז צוצוגרייטען א מלחמה אלס א מיטעל פון דער וועלט-קאנטר רעוואלוציע.

נאכמעהר איז דאס בולט געווארען נאכדעם ווי אמעריקא האט אנגענומען די ענדערונגען, וועלכע פראנקרייך האט אריינגעבראכט אין דאזיגען אפמאך. לויט די דאזיגע ענדערונגען בלייבען אין קראפט אלע ביז-איצטיגע אינטערנאציאנאלע צווישען-מלוכה'שע אפמאכען. אזוי-ארום וועט אויסקומען, אז ווער ס'איז נישט מסכים מיט די געשלאסענע אפמאכען צווישען וועלכע ס'איז מלוכות. געגען די קען אלזא אנגעווענדעט ווערען מלחמה. אזוי-ארום קומט אויס, אז דער קעלאג-אפמאך איז א מלחמה-פארבערייטונג פון א גאנצע רייה מלוכות בעגען סאוויעט-רוסלאנד.

דערביי איז נאך אינטערעסאנט, אז ענגלאנד האט קלאר און דייטליך ערקלערט, אז זי וועט אונטערשרייבען דעם אנטי-מלחמה-אפמאך בתנאי, אז זי וועט האבען די פולע טעטיגקייטס-פרייהייט צו שיצען איהרע טעריטאריעס, וועלכע זענען צווארפען אין פערשידענע טיילען פון דער שטאט. אמעריקא האט אויך אויף דעם מסכים געווען. לויט דעם אפמאך האט אויך יעדע מלוכה דאס רעכט אין יעדען אויגענבליק פעסטצושטעלען צי זי דארף אנהויבען א פערטיידיגונגס-מלחמה.

קיינער פון די מלוכות, וועלכע שרייבען אונטער דעם אפמאך האט נישט פראטעסטירט געגען דעם לעצטען אפזאץ. קיין מלוכה האט איהם נישט בעקעמפט. לויט מיין מיינונג איז די שארף פון דער גאנצער דיפלאמאטישער אקציע פון די מערב-מלוכות געווענדעט געגען סאוויעט-רוסלאנד.

אין די לעצטע צייטען האט א טייל פרעסע אין דייטשלאנד, ענגלאנד און פראנקרייך אנגעהויבען אנ'אקציע פאר דעם צוטריט פון סאוויעט-רוסלאנד צום קעלאג-אבמאך.

אויך די מערב-מלוכות — וועלען דאס וועלען — האט טשיטשערין געזאגט, איז סאוויעט-רוסלאנד גרייט מיט זיין אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען צוטרעטען צו דעם דאזיגען אבמאך. אויב די דאזיגע מלוכות וועלען מיין פארשלאג אבווארפען וועט דאס זיין א סימן, דאס מיין השערה, אז עס גרייט זיך א מלחמה געגען סאוויעט-רוסלאנד איז א בעגרינדעטע. סאוויעט-רוסלאנד ווארט, אלזא, איצט אויף אנ'אפיציעלע איינלאדונג. איינער פון די הויפט-צילען פון סאוויעטען-פערבאנד איז — צו מאכען א סוף צו די מלחמות. מיר שטרעבען אונמעגליך צו מאכען מלחמות. דער קעלאג-אבמאך איז נישט גענוגענד. אויב מיר זאלען איינגעלאדען ווערען צו די אונטערהאנדלונגען וועלען מיר אין דעם אבמאך פארלעגען פערשידענע ענדערונגען. די סאוויעט-רעגירונג האלט, אז דער קעלאג-אבמאך פערלירט אין זיין בעדייטונג צוליב דעם וואס ער איז נישט פערבונדען מיט קיין ענטוואפנונגס-בעגרענצונגען. ווען מיר זאלען פערבעטען ווערען צו טיילצונעהמען אין די אונטערהאנדלונגען איז נישט אויסגעשלאסען, אז סאוויעט-רוסלאנד וועט דעם קעלאג-אבמאך אונטערשרייבען.

דער יודישער ישוב אין מאנגאליען ענטוויקעלט זיך.

כארבין. (י.ט.א.) אין שטאט מוקדען, אין דער לעצטער רעזידענץ פון אומגעקומענעם דיקטאטאר טשאנג-צסא-לין, האט זיך פאר די לעצטע פאר יאהר אויסגעבילדעט א בעדייטענדער יודישער ישוב. עס איז געשאפען געווארען א קהלה-ראט עס איז שוין דא א קליינע שוהל און איינציגע וואוילטעטיגע געזעלשאפטען.

דאס רוב יודישע איינוואוינער פון מוקדען זענען פארשטעהער און פערטרעטער פון אויסלענדישע האנדעלס-פירמעס (פון נאפט-טרעסט, סיגארעטען-קאמפאניע, רויכווארג-הענדלער און עקספארטערען). פאר דער לעצטער צייט האט די מוקדענער קהלה אויסגעשריבען ספר-תורה'ס און יודישע ספרים. כמעט די גאנצע יודישע קאלאניע פון מוקדען איז אנגעקומען אהער פון כארבין. די יודישע קהלה אין דער הויפט-שטאט פון צפון-כינע צעהלט שוין ארום 150 פערזאן. פריהער האבען דא געוואוינט נאר געצעהלטע יודען.

א נייער יודישער ישוב האט זיך פאר די לעצטע עטליכע יאהר געשאפען אויך אין סאס-בערזש, וואס געפינט זיך אין גרויסען מאנגאלישען מדבר, 350 קילאמעטער פון מאנדזשוריען. דער דאזיגער ישוב ליגט אויפ'ן וועג פון דער הויפט-שטאט פון מאנגאליען אורגא. די יודען פערנעמען א זעהר בעדייטענדען ארט אין אינערליכען און אויסערליכען האנדעל פון מאנגאליען.

פערבאטען דעם רבנישען זשורנאל „יגדיל-תורה"

אין סאוויעט-רוסלאנד.

ריגע. (י.ט.א.) ווי בעקאנט האט אין סאוויעט-רוסלאנד מיט אנ'ערך א יאהר צוריק אנגעהויבען צו ערשיינען א רבנישער זשורנאל אונטער'ן נאמען „יגדיל-תורה". דער זשורנאל האט זיך געדרוקט אין באברויסק אין א מלוכה-דרוקעריי און איז רעדאגירט געווארען דורך דעם הרב זעווען פון נאוואזיבקאוו. ווי מען טיילט מיט פון סאוויעט-רוסלאנד איז דער זשורנאל לויט דער פעראָרדנונג פון דער מאכט אפגעשטעלט געווארען.

גרויסער זוהן פון גרויסען טאטען

יצחק איזראעלס בעקומט דעם ערשטען פריז אויף דער אלימפיאדע.

אמסטערדאם, 7 (טעלעגראפיש דורך יט"א). אויף דער קונסט-אויסשטעלונג, וואס איז דא פארגעקומען, אין צוזאמענהאנג מיט דער אלימפיאדע, האט דעם ערשטען פריז בעקומען דער יודישער מאלער יצחק איזראעלס פאר זיינס א בילד „דער רויטער רייטער".

יצחק איזראעלס איז א זוהן פון פערשטארבענעם בעריהמטען יודיש-האלענדישען מאלער יוסף איזראעלס.

א יודישער מיליאנער ווערט אנ'ארימאן

און בעקומט צוריק זיין פערמעגען.

ריגע. (י.ט.א.) ווען עס האט זיך געבילדעט די איצטיגע לעטלענדישע מלוכה איז איינער פון די רייכסטע יודען אין נייעם לעטלאנד געווען א געוויסער יעקב-קליין פון אוק, וועמען מען פלעגט רופען „דער אוצר קעניג". די פריהערדיגע רעגירונג האט אבער קאנפיסקירט דעם גאנצען אייגענטום פון קליין, וואס איז בעשטאנען פון גרויסע ערד-שטחים, פאבריקען, אייזענבאהנען וכדומה אויף דעם סמך, וואס קליין זאל דעם דאזיגען פערמעגען האבען בעקומען פון דער דייטשער אקופאציע-מאכט. קליין איז שוין געשטאנען אויפ'ן שוועל פון באנקראט.

איצט האט דער מיניסטארען קאבינעט בעשלאסען זיך אבצוזאגען פון אלע פרעטענסיעס און האט פעראָרדנעט אומצוקעהרען קליינ'ען די קאנפיסקירטע ערד-שטחים און פאבריקען.

געוו. ליטווישער פינאנץ-מיניסטער פאר'ן געריכט.

ווילנא, 7 (ספ. טעל.) פון קאוונא איז מען מודיע, אז דער פרעזידענט סמעטאנא האט שוין אונטערגעשריבען א דעקרעט וועגען איבערגעבען צום געריכט דעם געוועזענעם פינאנץ-מיניסטער פעטרוליס.

דער דאזיגער פראצעס דערוועקט א גרויסען אינטערעס צווישען דער ליטווישער געזעלשאפט, און וועט ווארשיינליך פארקומען סוף סעפטעמבער אדער אנהויב אקטאבער.

די יוגענד אין די יודישע קאלאניעס אין רוסלאנד.

(קארעספאנדענץ צום „נייעם פאלקסבלאט").

פערשידען איז די יוגענט אין די יודישע קאלאניעס און פערשידען זענען איהרע אינטערעסען. איהר טרעפט אין איין ראיאן א יוגענט וואס האט שוין פערגעסען די שטאט און זיצט שוין פעסט אויפ'ן ישוב. איהר טרעפט אין א צווייטען ראיאן א יוגענד וואס בענקט נאכ'ן שטאטישען, אדער שטעטלשען לעבען. און ווידער טרעפט איהר אין געוויסע קאלאניעס א יוגענד וואס וויל זיך נאך אנגעשמירטע ליפען און מיט וואולגאר-אנגעפודערטע הייטען.

איך קאן זיי נישט פערגעסען, די מיידלעך און די יונגע ווייבלעך פון דער קאלאניע „שלום-עליכם" אין כערסאנער ראיאן. זיי האבען זיך דערוואוסט, אז ביים פאסטמייסטער פון דער קאלאניע זיצט אנ'„אמעריקאנער" גאסט, זענען זיי געקומען אין פאסט-ביורא, ווער נאך א מארקע און ווער פרעגען אויף א בריף, אבער אלע... מיט רויטע אנגעשמירטע ליפען און מיט וואורגאר-אנגעפודערטע באקען.

גרינע פעלדער און אנגעשמירטע ליפען... שווארצע מאאליסטע הענט און געפודערטע פנימ'ער... איך בין זיך מודה, אז די גאנצע בעגייסטערונג וואס איך האב געהאט אין דער קאלאניע „שלום-עליכם", — די בעגייסטערונג פון איינעם, וואס זעהט פאר זיך א גוט-אוועקגעשטעלטע קאלאניע מיט א קאאפעראטיוו, מיט א קעז-פאבריקל, מיט א גוטע ווירטשאפט, מיט א יודישע פאסט — איז ביי מיר פערשוואונדען געווארען אין יענער מינוט ווען איך האב פאר זיך דערזעהן די אנגעפארבטע „באַרישניעס" און „ראמען" פון דער קאלאניע.

קען מען זיך פערלאזען אויף אזא יוגענט, וואס פארבט זיך און פודערט זיך? וועט אזא יוגענד ווירקליך בלייבען אויף ערד-ארבייט?

האט מיר שוין אינטערעסירט זיך דורכצושמועסען מיט דער דאזיגער „אינטעליגענץ" פון דער „שלום-עליכם"-קאלאניע. פאר וועמען פארבען זיי זיך דא, די דאזיגע מיידלעך? צי איז דאס פארבען נישט אמאל א סימן, אז זיי וועלען בכלל ביי דער ערשטער געלעגענהייט אוועקווארפען די קאלאניעס?

— „עס בענקט זיך נאך אפט נאך דעם שטאטישען לעבען" — איז געווען דער ענטפער, וואס איך האב פון זיי בעקומען. — „צו ווייט פון שטאט האט מען אונז בעזעצט, איז די בענקשאפט דערפאר נאך שטארקער".

— „און ווען איהר זאלט האבען א מעגליכקייט זיך איינצוארדנען איצט אין שטאט, וואלט איהר אהין געגאנגען?"

— „מעגליך אבער דאס קאן קיינמאל נישט פאסירען".

— „פארוואס?"

— „ווייל עס איז נישטא איצט אין שטאט פאר אונז קיין ארבייט, און עס וועט אזוי גיך נישט זיין".

אנדערש קוקט אבער אויפ'ן שטאט די מענערישע יונגוואַרג.

— אן דער שטאט האבען מיר שוין לאנג פערגעסען, און שטארק ציהען אהין ציהט עס אונז נישט. אבער אמאל, ווען א ברודער אדער א שוועסטער וואס ארבייט נאך אין שטאט, כאפט זיך אראפ אין דער קאלאניע צו גאסט, און דו גיסט א קוק ווי אזוי זיי זענען אנגעטון און ווי אזוי דו ביזט אנגעטון, ווייזט זיך דיר אויס, אז דו ביזט גאר קיין מענש נישט.

— הייסט עס אז עס ציהט אייך פונדעסטוועגען צוריק אין שטאט אריין?

— ניין, די בריקען צוריק צום שטאט זענען שוין פערברענט. מיר האבען שוין דא באלעבאטישקייט, און מיר זענען דא אזוי פערנומען, אז עס איז גאר קיין צייט נישט צו קלערען פון שטאט. ערשט נאר ווען עס קומט אמאל אראפ צו גאסט פון שטאט א ברודער, אדער סתם א קרוב, ווערט די בענקעניש ווייער גרויס... מיר זענען דאך פארט נישט קיין געבוירענע אויפ'ן דארף"...

אין קאלינינדארף און לוואוו איז די יוגענד שוין יא א געבוירענע אויפ'ן דארף. איז טאקע דערפאר דארטען די שטימונג א גאנץ אנדערע.

מען פערגעסט אין אנגעשמירטע מיידלעך פון דער „שלום-עליכם"-קאלאניע ווען מען גיט א קוק אויף דער יוגענט אין קאלינינדארף. בלויז א צוויי שעה רייזע מיט'ן אויטאמאביל איז צווישען דער קאלאניע „שלום-עליכם" און דעם אלטען קאלינינדארפער ישוב, אבער דער אונטערשיד איז א הונדערט יאהריגער. שוין הונדערט און צוואנציג יאהר אז קאלינינדארף איז א יודישער ישוב. טרעפט איהר דארטען יודישע פויערים וואס נישט בלויז זיי, נאר אויך זייערע טאטעס און זייערע זיידעס זענען דארט געבוירען געווארען.

האט מיר די יוגענד פון קאלינינדארף פערענטפערט די פראגע וואס עס וועט זיין מיט דער יוגענט אין די נייע יודישע קאלאניעס. כ'האב א קוק געטון אויף די יונגע בחורים און מיידלעך פון קאלינינדארף די געזונטע און פערהארעוועטע, און אין דער זעלבער צייט די נישט-פערגרעבטע, איז מיר קלאר געווארען, אז יודישע קינדער אויפ'ן דארף קאנען קיינמאל נישט זיין אזוי קולטורעל הינטערשטעליג ווי די נישט-יודישע קינדער פון דארף. דער טאטע פון קאלינינדארף האט טאקע זיינע קינדער געהאלטען אויפ'ן פעלד, ער האט אבער אויך געפונען פאר זיי גענוג צייט זיי צו לערנען.

אלע אגראנאמען וואס ארבייטען איצט אין „אגרא-דזשאינט" — א פאר צענדליק אין צאל, — זענען אלע געבוירענע אין די אלטע קאלאניעס. זיי זענען קינדער וואס זייערע טאטעס זענען אויך געבוירען געווארען אין די קאלאניעס. און רעדט איהר מיט זיי, וועט איהר מיינען, אז זיי האבען אלע זייערע יאהרען געוואוינט אין דער גרויסער שטאט. זיי זענען אין קיין שום זאך, סיי אין אינטעליגענץ און סיי אין געזעלשאפטליכקייט, נישט הינטערשטעליג פון קיין שום שטאטישען. זיי האבען אין זיך אריינגעזאפט די געזונטהייט פון דער ערד אויף וועלכער זיי זענען געבוירען געווארען און האבען זי איבערגעקאכט מיט דער קולטורעלער ערציהונג וואס זיי האבען בעקומען אין דער אגראנאמישער שולע וועלכע געפינט זיך טאקע אין דעם ארומיגען געגענד.

— וואס ווילסטו זיין, ווען דו וועסט אויסוואקסען א גרויסער? — פרעג איך א קינד אין קאלינינדארף.

— אנ'אגראנאם, — שמייכעלט ער קינדעריש.

פערהאן אין קאלינינדארף א יודישע זיבען-יאהריגע קינדער-שול, א שול, וואס ווען מען ענדיגט זי קען מען אנקומען אין א הויך-שול. פארהאן אין לוואוו א יודישע אגראנאמישע שול.

אין לוואוו האב איך געטראפען א מיידעל זיצענדיג אין איהר פרייער שעה מיט א ביכעל אין האנט. א מיידעל א געבוירענע אויפ'ן דארף. אהן פודער און אהן פארב.

— קען מען א קוק טון אין אייער ביכעל?

— מיט פערגעניגען.

זי האט מיר דערלאנגט איהר ביכעל. נישט קיין ראמאן איז עס געווען, נאר גראדע א פשוט'ע אלגעברא.

— אט מיט וואס איהר פערנעמט זיך דא, נאר מיט אלגעברא? — האב איך זיך געוויצעלט.

האט מיר דאס מיידעל דערצעהלט, אז זי וויל אנקומען אין דער אגראנאמישער שול, און אהן אלגעברא קען מען עס נישט דערגרייכען.

— אלע מיינע חבר'טעס פון דער קאלאניע זענען אין שול, וויל איך אויך דארט זיין. נישקשה, עס וועט מיר שפעטער גוט צונוץ קומען אויפ'ן פעלד.

קארגע פערציג סטודענטען און סטודענטקעס האב איך שפעטער געטראפען אין דער יודישער אגראנאמישער שול אין לוואוו. קענטיג, אז זיי קומען פון דעם ארומיגען געגענד, אז זיי זענען געבוירענע דארפישע, און אז די ערד איז זיי נישט פרעמד.

— נו, און אז איהר וועט ענדיגען די שול, וואס וועט איהר טון? — בין איך געווען נייגעריג צו וויסען.

— מיר וועלען בלייבען אויפ'ן ישוב און אויסנוצען אונזערע קענטענישען צו קולטיווירען אונזערע פעלדער. מיר וועלען קענען ארבייטען אלס מלוכה-אגראנאמען פאר די נישט-יודישע פעלדער פון ארומיגען געגענד. עפעס איז דאך רוסלאנד נישט קיין צארישע מלוכה...

מען האט חתונה צווישען זיך אין די אלטע קאלאניעס. מען האט קינדער. מען ערציהט זיי סיי אויף ערד-ארבייט, און סיי אין שולען, עס וועבט זיך אין די אלטע קאלאניעס א יודיש לעבען פאר די לעצטע הונדערט יאהר, און קיין קולטורעלע אפגעשטאנענקייט איז דארטען נישט צו בעמערקען קיין בענקעניש נאכ'ן שטאט אודאי נישט, די יודישע יוגענט פון די איינגעפונדעוועטע אלטע קאלאניעס איז דער בעסטער ביישפיל פון דעם, וואס עס וועט אין איינעגע יאהר ארום ווערען מיט דער יודישער יוגענד אין די קאלאניעס וואס עקזיסטירען ערשט פיר אדער פינף יאהר.

אין קרים זענען קיין אלטע קאלאניעס נישטא, אזוי ווי אין קאלינינדארפער אדער קריוואראגער ראיאנען, דארטען זענען די קאלאניסטען ערשט

(ענדע זעה 5-טע זייט)

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

נייער פאלקסבלאט

8 מיטוואך כב אב תרפ"ח

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.05
זון-אונטערגאנג 7.19

א גאסען=סיגנאליזאציע פאר פייערלעשער.

(ב) אונטער'ן פארזיץ פונ'ם פרעזעס פון די היגע פייערלעשער ה' יאזשעמבאווסקי איז געבעטען פארגעקומען א קאנפערענץ אינ'ם ענין פון רעאליזירען דאס איינפיהרען פון איינינע נויטווענדיגקייטען ביי די היגע פייערלעשער.

נאכדעם, ווי ה' יארושעמבאווסקי רעפערירט וועגען די נויטיגקייטען איינצופיהרען א גאסען-סיגנאליזאציע, וואס דארף אפקאסטען אנ'ערך פון א האלבען מיליאן זלאטעס, ווי אויך צו שאפען אנ'אפטיילונג פון די פייערלעשער אין באלוט, ווערט בעשלאסען אין סעפטעמבער איינצוארדענען א פייערלעשער־וואך און זיך צו ווענדען מיט אנ'אפעל צו דער בעפעלקערונג אונטערצושטיצען די אקציע.

אלאדזער יוד בעגאנגען זעלבסט-|מארד אין טאמאשאוו.

(2) עהערנעכטען האט די פאליציי אין טאמאשאוו-מאז. בעקומען א ידיעה, אז אין א וואוינונג אויף פילסודסקעגא 39 האט זיך פער'סמ'ט מנ'אומפעקאנטער יונגערמאן.

פאליציי איז באלד אנגעקומען אויפ'ן אנגעוויזענעם ארט און טאקי געטראפען אויפ'ן בעט ליגען א טויטען יונגענמאן פון אנ'ערך 28 יאהר ביי וועלכען ס'זענען נישט געפונען געווארען קיין שום דאקומענטען אויסער א פלעשעל פון קארבאל זויער, מיט וועלכען ער האט זיך גע'סמ'ט.

דער קערפער איז איבערגעפיהרט געווארען אין מתים-שטיבעל צו דער דיספאזיציע פון דער אויספארשונגס מאכט.

ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט איז דער זעלבסטמערדער דער 28-יעהריגער לאדזער איינוואוינער לייבוש אייזענבערג פון וואלבארסקא 15.

צו דער גארטען-פערוויילונג פון „לינת-הצדק".

די הכנות צו דער „העלענאוו"-פערוויילונג, וועלכע דער בעליבטער פעראיין אין לאדז, „לינת-הצדק", ארדענט איין דעם קינפטיגען מיטוואך דעם 15. ד. ח., זענען אין פולען גאנג. די פערוויילונג מאכט פיבערהאפטע הכנות, אז די פערוויילונג זאל ארויסקומען, וואס בעסער און אימפאזאנטער. ביז יעצט האבען שוין צוגעזאגט אנטייל-צו נעהמען אין דער דאזיגער פערוויילונג: דער אוקראינישער כאר, דער בעריהמטער טענצער לייבאוויטש, ועל-כולם דער גאנצער אנסאמבל פון דעם אין לאדז פאפולערען טעאטער'ל „ארט", וועלכע וועלען געבען זייערע בעסטע נומערן צווישען אנדערע „מלוה-מלכה", „דאס זייגער'ל", „ספארט" א. א.

אויך די פאנטאווע לאטעריע וועט דאס יאהר זיין אויסער־געוועהנליך רייך פערזעהען מיט פערשידענע פאנטען.

אזוי למשל האבען די פירמען שייבלער און גראהמאן, ווידזעווער - מאנופאקטור און אנדערע, דורך דער פערמיטלונג פון ה' אבראם קאן, געשפענדעט גרעסערע פארטיען סחורות, אזוי, אז דער עולם וועט, אויסער פערוויילונג, אויך האבען די מעגליכקייט פאר 50 גראשען צו געווינען די ווערטפולסטע זאכען.

דער גרעסטער שונא פון אלע קאמפיטורען איז דער שימעל, דעריבער גערענקט נוט אז ביים מאנירירען אלערליי קאנפיטורען, פון פרוכטען, מארמילאדע, גאלארעטעס, פרוכט־זאפטען, אוגערקים א. ה. גל. דארף מען בענוצען ד"ר עטקער'ס קאנסערווירונגס־פראשעק.

די פארשריפטען פאר קאנפיטורען א. ה. גל. זענען צו בעקומען געגצליך אומזיסט אין אלע געוועלבער, וועלכע האלטען ד"ר עטקער'ס אויסארביטונגען.

אין פאל ווען די פארשריפטען פעהלען, שרייבט אן א פאסט־קארטעל צום ד"ר עטקער אין אליוויע און איהר וועט ווי תיכף בעקומען געגצליך אומזיסט.

שטעלונג פון ארבייטער צו דער אפשאפונג פון נאכט=ארבייט אין די פאבריקען.

פארשטעהער פון די פערשידענע ארבייטער־גרופירונגען האבען זיך ארויסגעזאגט וועגען אפשאפען די נאכט־ארבייט אט וואס:

— דער פערבאט פון נאכט־ארבייט אין דער טעקסטיל - אינדוסטריע צי וואס די ארבייטער שטרעבען שוין פון לאנג, וועט מיטווירקען צו נארמירען די לאגע אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע. דאס ארבייטען אויף 3 שיכטען איז ווייט נישט נארמאל. בעת איינינע פאבריקען ארבייטען אויף 3 שיכטען, ארבייטען אנדערע קוים עטליכע טעג אין וואך. קיין געפאהר, אז פונ'ם אפשאפען די נאכט־ארבייט, זאל ענטשטעהען אנ'ארבייטסלאזיגקייט זעהט זיך נישט פאר, ווייל צווישען די 24000 ארבייטער, וואס געניסען פון אונטערשטיצונגען דורכ'ן ארבייטסלאזען פאנד זענען קיין קוואליפיצירטע טעקסטיל־ארבייטער נישט פערהאנען און אויף יעדענע פאכען הערשט אזא גרויסע נאכפראגע (וועבער, שפינער, שערער), אז נישט אלע מאל קענען די פעראיינען נאכקומען.

ס'איז א פאקט, אז דער פערבאט פון נאכט־ארבייט אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע וועט קומען נישט נאר אלס רעזולטאט פון אונזערע פארערונגען נאר אויך דערפאר, וואס ס'נעהט איצט אויך אויף דער ליניע פון די פערלאנגען מצד די טעקסטיל־אינדוסטריעלער.

די ארבייטער האבען א ספעציעלע פארערונג פון אפשאפען די נאכט־ארבייט און הגם זי איז געזעצליך שוין כמעט דורכגעפיהרט, ווערט דער פערבאט פראקטיש נישט אנגעווענדעט, אזוי האט זיך דער קאמף וואס ווערט געפיהרט פאר אפשאפען די נאכט־ארבייט אין די בעקערייען ביז איצט אין דער פראקטיק נישט אדורכגעפיהרט געווארען. דאס איז אבער א געלונגענער שריט פון די פאבריקאנטען, וואס איז אפשר אויך בערעכנט אויף דעם, אז מ'זאל אפיסעל אפשאפען די קאמפסלוסטיגקייט ביי די ארבייטער.

דער לייטער פון קלאסען־פעראיין ה' נאפיערא‌לסקי האט נאך צוגעגעבען, אז די פראגע אין אלגעמיין איז נאך נישט רעצידירט, רעפיניטיוו וועט זי ערלעדיגט ווערען ערשט די נייע וואך. דערהייל איז עס נוגע נאר דעם דריטען קרייז פון ארבייטס־אינספעקטאראט.

עס איז נישט פאראויסצוזעהען, אז דאס דאזיגע מיטעל זאל פערשאפען נייע ארבייטסלאזע. אויף 3 שיכטען ארבייטען נישט פיל פאבריקען, און ארבייטען נישט ביי פולע קאמפלעטען ארבייטער.

דאס ברענגט נאר אריין א פערמישונג אזוי ארבייטען קליינע פאבריקען וואס בעשעפטיגען עטליכע צעהנדליגע ארבייטער אויף 3 שיכטען א פאר חדשים און דערנאך שטעלען זיי אינגאנצען אפ די ארבייט, אויב ס'זאל אפילו מאמענטאל זיך פערגרעסערען די צאהל ארבייטסלאזע, וועט די לאגע אבער אין א צייט ארום נארמירט ווערען.

זיך געזעגנט מיט'ן לעבען אין ווארשאווער קאזארמעס.

(2) מיט איינינע טאג צוריק האט א זעלנער פון 4. סאמאכאר־דיוויזיאן פון וויעזשבאווא גאס, א געוויסער לעאן פאסטווינסקי, זיך דערוויטערט פון די קאשארען, נישט האבענדיג דערויף קיין ערלויבניש.

די אנפיהרונג פון דעם דיוויזיאן האט וועגען דעם פאל מודיע געווען דער זשאנדאמעריע, וועלכע האט ענערגיש אנגעהויבען זוכען פאסטווינסקי'ן.

בנתים איז פאסטווינסקי אליין צוריקגעקומען אין זיין פארמאציע און דערוויסענדיג זיך, אז דער ענין איז איבערגעגעבען געווארען דעם מיליטערישען געריכט, איז ער אריינגעפאלען אין א מעלאנכאלישער שטימונג און האט בעשלאסען, אויס מורא, פאר דער שטראף, צו בעגעהן זעלבסטמארד.

נעכטען ארום 10 א זייגער אין אווענד, בעת איינער פון די זעלנער איז געגאנגען אין קלאזעט אריין, האט ער בעמערקט, ווי פאסטווינסקי העננט אויפ'ן פאס, פון זיינע הויזען; ער האט דאן פאסטווינסקי'ן אפגעשניטען מיט'ן באנגעט און איהם אריינגעטראגען אין די קאשארען, וואו מען האט איהם אפגעמינטערט.

שפעטער, ווען אלע זעלנער זענען שוין געשלאפען, איז פאסטווינסקי אראפ פון זיין געלעגער, גענומען זיין ביקס, און אויסגעשאסען אויף זיך.

פון דעם שאס האבען זיך די איבעריגע זעלנער אויפגעכאפט און האבען אלארמירט די מיליטערישע פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם תיכף אבגעפיהרט אין מיליטערישען־שפיטאל, וואו ער איז נאך איינינע מינוט געשטארבען.

א שרעקליכער מארד אין זגערזש.

(—) זגערזש איז מאנטאג אווענד אויפגעטרייסעלט געווארען פון א שרעקליכען מארד, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אין א רעסטאראציע פון א געוויסער פראנצישקא שארקאווסקא אויף פשיבילאווא 40.

אינ'ם דערמאנטען רעסטאראן איז געזעסען א קאמפאניע מאנספערשוינען, צווישען וועלכע עס האט זיך געפינען א געוויסער סטעפאן סטאניסלאווסקי פון לארזשער גאס.

ארום 11 א זייגער ביינאכט איז אין רעסטאראן אריינגעקומען דער בעקאנטער, אין זגערזש, אוואנטורניק, וולאדיסלאוו קאלאסא פון דער מאריאוויצקא 26, וועלכער, דערזעהענדיג סטאניסלאווסקי'ן, מיט וועלכען ער האט געהאט אלטע חשבונות, איז ער צו איהם צוגעגאנגען און איהם אויפגעמאסטען א פאטש.

סטאניסלאווסקי האט זיך דאן אויפגעשטעלט פון טישעל און אנגעהויבען רופען פאליציי.

קאלאסא, הפנים, האט אבער זיך נישט געקענט דערווארטען דער פאליציי און ארויסכאפענדיג א מעסער פון דער טאש, האט ער אנגעהויבען סטאניסלאווסקי'ן דערמיט צו שטעכען אויף רעכטס און אויף לענקס.

איידער נאך די איבריגע האבען זיך בעוויזען ארומצוקוקען, איז שוין סטאניסלאווסקי געלעגען אויף דער ערד מיט אנ'אויפגעשניטענעם הויך, פון וועלכען עס זענען ארויסגעקומען די געדערים און אין א פאר מינוט ארום איז ער שוין געווען טויט און דער מערדער איז אנטלאפען.

נאך איינינע מינוט איז אנגעקומען פאליציי, וועלכע האט באלד אונטערגענומען א געיעג נאך קאלאס'ן, וועלכען עס איז געלונגען צו כאפען.

קאלאס איז א געשמירטער אין קייטען אפגעפיהרט געווארען אין לארזער ארעסט.

קינדער נאך טשעכאטשינעק.

זונטאג, דעם 12 ה. ח. פאהרט ארויס די דריטע פארטיע קינדער, וואס ווערט ארויסגעשיקט דורך ה' רומקאווסקי. ס קענען נאך אנגענומען ווערען איינינע קינדער אויף געצאהלטע פלעצער.

מעלדונגען ווערען אנגענומען אין קאנצעלאריע פון „העלענובעק" שענקעוויטשא 3/5.

ביי די צייטונגס-פערקויפער.

זונטאג, איז פארגעקומען א גענעראל-פערזאמלונג פון אומפארטייא'שען פעראיין פון צייטונגס פערקויפער. נאך קורצע דעבאטען איז געווארען אויסגעקליבען פאלגענדע פערוואלטונג: פרעזעס — יהושע וועלניאוש; וו.-פרעזעסען — עמנואל לעדערמאן און שמחה האבערמאן; קאסיר — ישראל'קע ראזענבלום, סעקרעטאר — וויעלגאוואלסקי; עקיבא גאלדבלום און לייזער נוסבוים. קאנדידאטען: אברהם בלאכמאן, מנחם אסט, ישראל באגאמאלנא. רעווידיר-קאמיסיע: יהדה ווישעגראדסקי, יחיאל וויינבערג און חיים מאנאט.

דירות=קאאפעראטיוו=„פאראויס".

דער איינציגער יודישער ארבייטער־דירות־קאאפעראטיוו „פאראויס" וואס עקזיסטירט אין לאדז ענטוויקעלט זיין טעטיגקייט און האט שוין וואס צו בעווייזען אלס ממשותדיגען אויפטו. די ערשטע הויז אויף בערעק יאסעלעוויטש גאס פון 4 שטאק איז שוין דערפיהרט ביז צום דאך און ווערט איצט אויסגעפערטיגט ביז אינוועניג, אזוי אז צום ווינטער־סעזאן וועלען שוין די ערשטע עטליכע און דרייסיג מיטגלידער פון קאאפעראטיוו פערנעהמען זייערע וואוינונגען.

הייגטיגע וואך האט שוין דערזעלבער קאאפעראטיוו אנגעהויבען בויען דאס צווייטע הויז אויף לעשנא 40, ביים רוג בענעדיקטא, דער פלאץ געפינט זיך אין א זעהר בעקוועמען ארט, ביים הויז וועט זיין א טראמוואי־סטאציע פון דער נייער ליניע, וואס ווערט פערלעגט פון זשעלאזנא ביז צו דער קאלישער משאות־סטאציע. די קאנאליזאציע־ארבייטען זענען שוין דארט פערענדיגט אין דער גאנצער סביבה אזוי, אז דאס הויז וועט האבען אלע נויטיגע בעקוועמליכקייטען. אויך דאס הויז וועט זיין א 4 שטאקיגעס, ס'איז אויסגערעכענט אויף 95 וואוינונגען צו 1 שטוב מיט א קוך און 2 שטובען מיט א קוך מיט אלע בעקוועמליכקייטען.

הלוואות אויף בוי=צוועקען.

(מ) אין צוזאמענהאנג מיט די איינגעפלאסענע בקשות צום קאמיטעט פון אויפבויען די שטעט, וועגען ערטיילען הלוואות אויף בוי־צוועקען, ווי אויך בקשות אויף צו קאנווערסירען די שוין גענומענע הלוואות און דער באנק גאספאר. קראיאוועגא, איז דער רעפערענט פון בוי־קאמיטעט ה' אינזש. מינץ אפגעפאהרען קיין ווארשא, וואו ער האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ אין דערפאטאמענט פון געלד־אומזאץ פון פינאנץ־מיניסטעריום, ווי אויך אין דירעקטאריום פון דער באנק גאספאר. קראיאוועגא, כדי קלאר צו ווערען וואסערע און אויף וועלכע בעדינגונגען אזעלכע הלוואות קענען געגעבען ווערען.

פון די ערקלערונגען, וואס ה' מינץ האט בעקומען איז צו זעהן, אז דער אויפבוי־קאמיטעט קען פארשטעלען דער באנק גאספ. קראיאוועגא א פארשלאג צו ערטיילען לאנגטערמינינע בוי־הלוואות (גאראנטירטע) אויפ'ן סמך פון 28־טען ארטיקעל פון דער פעראָרדנונג וועגען שטעט־אויפבוי.

דער וואס וויל בעקומען א הלוואה אויפ'ן סמך פון 28־טען ארטיקעל פון דער דערמאנטער פעראָרדנונג, דארף ער אזא הלוואה בעקומען אויף דער פולשטענדיגער בוי־אויספערטיגונג פון פריוואטע קוועלען אויף אזעלכע בעדינגונגען, וועלכע קענען בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן פינאנץ־מיניסטער און פון דער באנק גאספ. קראיאוועגא און דאן ערשט נאכ'ן אויספערטיגען, קען דער פעטענט בעקומען א לאנגטערמינינע הלוואה פון דער באנק גאספאר. קראיאוועגא, אין דער הויך, וואס די באנק האט איהם אנערקענט, אויפ'ן סמך פון דעם פארשלאג פון אויפבוי־קאמיטעט.

די הלוואה גיט די באנק ארויס אויף פאנדבריף אדער אבליגאציעס.

קליינער פעליעטאן.

ביטער...

אז מ'קוקט אריין אין תכלית פון מענשען'ס לעבען איז דאך טאקע הכל הבלים, גארנישט שבגארנישט, והא ראיה ס'שטעהט דאך בפירוש „אדם יסודו מעפר וסופו לעפר" דאס גאנץ ביסעלע גליק איז נאך וואס בנתיים מאכט מען — א שנעפס'ל און דא קומען זיי די חכמים, איך זאג אייך וואס גוים קאן איינפאלען, זיי ווילען גאר מבטל מאכען דעם מין שנעפס'ל... אט רעדט מען שטארק, אז מ'וויל מאכען ביי אונז אין שטאדט א פלעביסצט, אזא מין גורל, וועגען די שנעפס'ל־פראגע, באשר בכן 87 פראצענט פון דער שול־יוגענד האלטען פון טרינקען בראנפען און א פוילישע ווערטל זאגט: „אך וואוטקי — ראזגם קרוטקי"...

און אויב אז טאקע נאר צוליב דעם, צוליב דאס ביסעל יונגלעך וואלט מען נאך אפשר נישט געדארפט מאכען אזא געפעהרליכען שריט... ז', די יוגענט וועט עלטער ווערען וועלען זיי קומען צום שכל, און ס'איז גאר קיין שכל נישט אז אויב מ'איז אין כעס אויף די וואנצען זאל מען פערברענען ד בעט...

אונז חסידים האלטען דערפון נישט...

איך אליין, אז מ'האט מיר אנגעזאגט וועגען דעם ראזיגען „פלעביסציט" איז מיר אזוי נישט גו: געווארען אז איך האב געמוזט נעהמען — א טרינ בראנפען...

אין ווי געזאגט, נאמיר זיך נישט נארען, א דאך טאקע דאס לעבען אהן א טרונק — א שמע טאבאק נישט ווערט...

מ'זאגט אפילו אז באלד נאכ'ן ראזוגען ווש מען יא מעגען מאכען א שנעפס'ל, ווייל אין עם געניטען מוז מען דאך מאכען א שנעפס'ל, נר הלמאי זאל איך זאגען ס'איז שוין א גענאטעט לעבען... ס'איז שוין געבונדען, מ'האט שוין נייט קיין פרייע הענר...

הכלל שנעפס'ל־מאכער פון אלע נאציאנ און גלויבענס פעראייניגט אייך, געדענקט אז סאמר וועט מען פון אייך צונעהמען דעם ביטערען טראפ וועט איך ערשט ווערען ביטער...

שר של אש.

דער אונטערגאנג פון שניידעריי.

צוזאמענפאהר פון יודישען מאגאזין-שניידער-פעראיין אין לאדז.

זונטאג דעם 5. אויגוסט איז אין זאל פון מאגאזין-שניידער-פעראיין, אלעע 1 מאי 2 פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון יודישע מאגאזין שניידער-פעראיינען.

אין צוזאמענפאהר האבען זיך בעטייליגט פערטרעטער פון ווארשא, לאדז, בזשעזשין און אזארקאוו.

פון די בעריכטען האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס מאגאזין-צווייג, וואס שטעהט איין אויסשליסליך אין יודישע הענד, געפינט זיך אין א זעהר טרויעריגען מצב.

ס'איז פערהאן א גרויסער איבערפלוס אין הענד.

פאר די יודען, וואס ווערען נישט צוגעלאזט צו מלוכה'שע, קאמונאלע, און אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען — בלייבט אויס איין וועג אפען: שניידעריי, און דאס, פערשטענדליך, ברענגט מיט זיך קריזיסען, ארבייטסלאזיגקייט און אין בעסטען פאל א פאר וואכען ארבייט אין סעזאן. צו דעם אלעם-גוטען האט זיך נאך ארייגעכאפט די ספעציעלע יודישע מחלה - ועקסל'ען. די ארבייט ווערט אויסגעצאהלט מיט לאנג-טערמיניגע וועקסלען און דער בעל-מלאכה ווערט לחלוטין פעראריםט.

דער אזוי-גערופענער „כאלופניק" געפינט זיך אויסער יעדען סאציאלען געזעץ, ווי קראנקען-קאסע, ארבייטסלאזען-פאנד, ארבייטס-פערזיכערונג א. אז. וו. דערפאר ווערט ער ביי שטייערן פעררעכענט פאר א גאר חשוב'ן בירגער און מען שאצט אזא „אונטערנעהמער" אויף א'אומזאץ פון 12—15 טויזענד זל. יעהרליך.

די ווארשאווער דעלעגאטען האבען זיך בעקלאגט, אז שולדיג אין דער קאטאסטראפאלער לאגע זענען די האנדווערקער-צענטראלעס, וואס זענען נאר אויסען צו פיהרען פאליטיק און האבען נישט אין זין די אמת'ע נויטען פון די בעלי-מלאכות.

דער סאציאליסטישער האנדווערקער פערבאנד, פזשעיאזד 13, האט צוריסען און צושפאלטען פאכען, וואס ליגען איצט אינגאנצען פאראליזירט. עס איז אויך נישט בעסער אין דער האנדווערקער צענטראלע, נאלעווקי 22, און דאס האט געבראכט דערצו, אז איבער די קעפ פון די צענטראלעס זענען זיך צונויפגעפאהרען שניידער-פעראייגען, כדי צו ראטעווען, וואס עס לאזט זיך נאך.

צום סוף איז געוועהלט געווארען א צענטראלע פערוואלטונג פון די ה"ה: זיידנער, ביבערגאל (ווארשא) ראדאשיצקי, איצקאוויטש (לאדז), קאזאק, פאגעל (בזשעזשין), שפירא, פעטבראט (אזארקאוו).

די פערוואלטונג דארף פארבערייטען א לאנדעס-צוזאמענפאהר פון אלע מאגאזין-שניידער-פעראייגען אין פוילען, כדי מיט אלע כחות נישט לאזען אבשווענקען די גרעסטע ארבייטס פאזיציע פון יודען אין פוילען — דאס שניידעריי.

אין די אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), מ. ראזענבלום (צעגעלניאנא 12), גארפיין (ווסכאדניא 54) און י. קאטראווטקי (נאוואפיעסקא 15).

איבערגעפארען דורך א ראוועער

אויף נאוואמיעסקא גאס איז א ראוועער איבערגעפאהרען די 50-יעהריגע פרוי זאלצבערג פון נאוואמיעסקא 20, און זי שווער פערוואונדעט.

אין דעם טומעל איז געלונגען דעם ראוועער פעלם צו ווערען.

פארפאלע.

(2) (אויטא-ארגיעם) געכטען איז דער 62-יעהריגער בעריל יאוואראק פון מלינארסקא 2, ארבערגעפאהרען געווארען פון א לאסט-אויטא אויף נאוואמיעסקא גאס. פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אהיים.

* * *

(2) א צווייטער אויטא האט איבערגעפאהרען אויף פיעטריקאווער 164 די 48-יעהריגע אנטאנינא גאסטיניאק שיקאווסקא 1 און האט איהר שווער פערוואונדעט.

פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט הילף.

פאלשע דאלארען.

(2) אין פערקעהר האבען זיך בעוויזען פאלשע צוואנציג-דאלאר-באנקנאטען.

כדי צו דערקענען די פאלסיפיקאטען, גיבען מיר דא איבער א גענויע בעשרייבונג פון זיי.

דאס זענען 20-דאלאר-באנקנאטען פון דער רעזערוו-באנק אין ניו-יארק פון דער סעריע 191a מיט דעם קאנטראל-צייכען „K" דער אויבערשטער נומער — 273, אונטערגעשריבען: דער קאסירער פון די פעראייניגטע שטאטען — פראנק ווהיטע און דער סעקרעטאר — א. וו. מעלאן מיט'ן בילד פון קליוולאנד.

דער דערמאנטער פאלסיפיקאט איז פראדוצירט געווארען מיט פאטא-מעכאנישע פליטען אויף ווייסליכען פאפיר, וועלכעס איז אבער נישט געקלעבט!

דעם פאלסיפיקאט קען מען דערקענען דאדורך, וואס ער איז עטוואס קלענער פון די אמת'ע באנקנאטען און די נומערן אויף ביידע זייטען זענען אויף א פערטעל צאהל קורצער, ווי אויף די ריכטיגע אין אייניגע נומערען זענען דינער פאר די איבריגע.

אכטונג, ציימונג-פערקויפער.

מיר פאדערען אויף אלע ציימונג-פערקויפערס זאלען צאהלען רעיעל בייטראג פון דאנערשטאג אן, אין 9 אויגוסט דעם אינקאסענט עקיבא גאלדבלום מיט אכטונג די פערוואלטונג.

בעמערקונג: דער סעקרעטאר וועט זיין אין פעראיין אלע זונטאג פון 6 ביז 9 אוועגד קען זיך מעלדען יעטוועדער וועגען יעדער אנגעלעגענהייט.

פון קינא „מימאזא"

נאך א גרינדליכען רעמאנט האט די דירעקציע פון קינא „מימאזא" בעגייט אויפסניי די קינא-פארשטעלונגען. דער נייער סעזאן וועט בעשטעהען פון ערשטראנגיגע בילדער פון די נייעסטע פראדוקציעס. די היינטיגע ערעפנונגס-פרעמיערע: „זינדיג נישט, מוטער" געהער צו די שענסטע קרעאציעס פון מעריקאר, וועלכע שפילט די הויפט-ראלע. דער ארקעסטער איז געווארען פערשטארקט.

CYRK MEDRANO

אין מעגאזשעריע אין לאדז

Al. Kościuszki 75/77.

צוליב דער אפרייזע נאך ווארשא פערבלייבט נור אין לאדז ביז מאנטאג דעם 13 8 איינשליסליך. קאלאסאלער פראגראם! 15 דרעסירטע לייבען, עלעפאנט, 25 פערד, וועלט-אטראקציעס, קאמף צווישען מענש און לייב א. ז. וו. אנהויב 8.30 אוו. מיטוואך, שבת און זונטאג צו 2 פארשטעלונגען 4 נאכמ. און 8.30 אוועגד. אויף די נאכמיטאג-פארשטעלונגען צאהלען קינדער האלבע פרייזען. אויף גאלעריע נאר 50 גר. 706

די יוגענד אין די יודישע קאלאניעס איזרוסלאנד

(ענדע פון דער 3-טער זייט).

אריבערגעקומענע. אייניגע פון זיי זיצען אויף די קאלאניעס פיר יאהר, און אנדערע נאך ווייניגער, אבער דארט טרעפט מען שוין נישט קיין יוגענט וואס זאל בענקען נאך דער שטאט ווי עס בענקט די יוגענט פון כערסאנער ראיאן.

קיין אין גוט גערעטעניש האבען נאך די קרימער יודישע קאלאניעס ביז היינטיגעס יאהר נישט געהאט, אבער גראדע די יוגענט איז דארט דער עלעמענט וואס האט זיך עקשנות'דיג בעזעצט אויף דער ערד און וועט פון דארט נישט אוועקגיין.

— דער דערפאלג פון אונזער קאלאניע ליגט אין דער איבערגעגעבענער ארבייט פון אונזער יוגענט — האט מיר דערקלערט דער פארזיצער פון דארפישען ראט אין דער קאלאניע „אכר" אין יעופאטאריע, — די עלטערע לאזען מיר רוהען, אבער די יונגווארג, זי איז ביי אונז אמביציעז, זי וועט מאכען אונזער קאלאניע פאר דער מוסטער-האפטער אין גאנץ קרים.

ער אליין, דער פארזיצער, איז אויך א יונגער, מעהר ווי פינף און צוואנציג יאהר וועט איהר איהם נישט געבען, געקומען איז ער אין דער קאלאניע פון ערגעץ א שטעטעל אויף אוקראינע. פון קיין ערד-ארבייט האט ער קיינמאל נישט געוואוסט. גיט איהם אבער איצט א פרעג וועגען ווייץ, האבער, גערשטען און קוקורוזע, וועט ער אייך ענטפערען ווי דער בעסטער אלט-איינגעזעסענער פויער. ער האט דאס אלץ דורכגעשטודירט אין ביכער און טאקע אויף דער ערד גופא. אזוי ער און אזוי א'יך אלע איבעריגע יונגע חברה פון דער קאלאניע. נישט אומזיסט זענען די פעלדער ארום „אכר" הויך בעוואקסען מיט פערשידענע תבואות וואס דאס הארץ פרייט זיך א קוק צו טון אויף זיי.

און טאמער אינטערעסירט אייך צו וויסען אויב מען קען ענטוויקלען עופות-צוכט אין די קרימער קאלאניעס, אדער ווייגגערטנעריי, אדער אנאנדערע פארמע פון ווירטשאפט, זאלט איהר בעטען רעדען מיט דער דארטיגער יוגענט. די יוגענט איז דארטען די טרייב-קראפט. זי זארגט זיך פאר דעם דערפאלג פון דער ווירטשאפט, און זי פילט, אז די קאלאניע דאס איז די היים אויף שטענדיג.

— און אין שטאט אריין בענקט זיך אייך גארנישט? — וויל איך וויסען ביי דער חברה יונגווארג וואס האט מיר ארומגערינגעלט אויפ'ן פלאץ אין „אכר", דארט וואו עס בויט זיך איצט די קינדער-שול".

— „אין שטאט אריין? — וואונדערען זיי זיך, — ווער דארף זי די שטאט? אט זענען מיר צעהן ווייארסט פון יעופאטאריע און עס פאלט גאר קיינעם פון אונז נישט איין צו פאהרען אהין, סיידען דאן ווען מען מוז שוין. עס איז דא גענוג ארבייט פאר אונז אין דער קאלאניע. פערגעסט נישט, אז מיר שאפען א נייע-לעבען"...

א וואוילע, געזונטע און פראדוקטיווע יוגענט איז די יוגענט פון קרימער קאלאניעס. און מערקווירדיג איז דאס, וואס אין די קרימער יודישע ישובים איז דאס געזעלשאפטליך-קולטורעל לעבען צווישען די קאלאניסטען נאך נישט אזוי ענטוויקעלט ווי אין כערסאנער ראיאן.

קיין קלוב אין דער קאלאניע „אכר" טרעפט איהר נישט, און די קינדער-שול בויט זיך ערשט, און קיין קאאפעראטיוו געפינט איהר דארט אויך נישט און קיין קרעדיט-קאסע, אדער א יודישען פאסט-ביורא, אזוי ווי אין דער „שלום-עליכם"-קאלאניע, אוודאי נישט. איהר געפינט אבער דארט אויך נישט די מיידלעך און די ווייבלעך, וואס קענען זיך נאך אלץ נישט אפגעוואוינען פון שמירען די ליפען און פארבען די באקען, און נאך מעהר, — איהר געפינט דארט נישט דעם מינדעסטען סימן פון בענקעניש נאכ'ן שטאט...

(„איטא".) ב. סמאלאר.

מעלדונג.

ציוניסטישע ארבייטס-פארטיי התאחדות.

היינט מיטוואך דעם 8. אויגוסט 9 אזייגער קומט פאר א חברים-פערזאמלונג, עס וועט רעפערירען ח' ד"ר א. טארטאקאווער, וועלכע איז צוריקגעקומען פון די זיצונגען פון אקציאנס-קאמיטעט אין בערלין.

ראנערשטאג דעם 9. סעפטעמבער 9 אזייגער קומט פאר א בעריכטס-פערזאמלונג אין לאקאל פון התאחדות פון אקציאנס-קאמיטעט אין בערלין. רעפערירען וועט ח' ד"ר טארטאקאווער. 853

ספארט-בעוועגונג.

„טוריסטען"-„פאלאניא" 0:5 (0:0)

סענסאציאנעלער נצחון פון די „טוריסטען".

די זונטאג'דיגע רעזולטאטען פון די „ליגע"-מעטשען אין פוילען האבען געברענגט א סך סענסאציעס פאר דער ספארט-וועלט.

די גרעסטע סענסאציע איז בלי ספק געווען דער גרויסער אונדער-ווארטער נצחון פון די היגע „טוריסטען" איבער דער שטארקער ווארשאווער „פאלאניא" וועלכער פערנעהמט נאך היינט דאס 5-טע ארט אין דער מייסטערשאפט-טאבעלע.

יעדער, וואס איז נאר בעקאנט מיט די פערהעלטנישען פון די „ליגע"-קלובען אין פוילען, דער האט פאראויסגעזעהען א זיכערען נצחון פון „פאלאניא", מ'האט געדארפט זיין א גרויסער אפטימיסט בכדי צו גלויבען אין א וועלכען ס'איז נאר נצחון פון די „טוריסטען". דאגעגען אויף אזא רעזולטאט האט זיך קיינער נישט פארגעשטעלט.

פון שטענדיג אן געהערען די מעטשען „טוריסטען"-„פאלאניא" צו די אינטערעסאנטסטע, און אויך היינטינעס מאל האט דאס לאדזער ספארט פובליקא ארויסגעוויזען זיין מאקסימום-אינטערעס צום דאזיגען מעטש און נאך פאר דער בעשטימטער צייט אנגעפילט דעם גרויסען ספארט-פלאץ פון ד.א.ק.

פריהער פאר אלעם מוז מען אונטערשטרייכען דאס די „טוריסטען" האבען אפגעהאלטען א פערדינטען נצחון. אין אלע הינזיכטען האבען זיי איבערגעשטיגען זייער געגנער, ספעציעל האבען זיי זיך דעם לעצטען זונטאג אויסגעצייכענט מיט זייער אפערוויליג און איבערגעגעבען שפיל. אויך איז ווערט צו דערמאנען אויף דעם ריזיקאלישען שריט, וועלכע די „טוריסטען" האבען געמאכט אויפ'ן לעצטען מעטש. ביז צו דער העלפט האט זיך ביי דער לעצטער געלאזט פיהלען דאס פעהלען פון א מיטעל-שטורמער. נישט פראנקוס און אויך נישט באלטשעווסקי האבען געקאנט דערפיהלען די ראל פון א פיהרער אין דער שטורם-ליניע, האבען די לעצטע געשטעלט אויף דער צווייטער העלפט הערמאנס'ען אויף דער דערמאנטער פאזיציע, אבער גאר אומגעריכט האט זיך דער שריט פאר די „טוריסטען" גליקליך איינגעגעבען און אין פערלויף פון 10 מינוט געלונגט דעם לעצטען צו ערצילען 3 טויערן פאר די „טוריסטען".

ביידע מאנשאפטען זענען צום מעטש ארויסגעטרעטען אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: פאלאניא — בעדנאראוויטש, בולאנאוו, מיאנטשינסקי, נאוויקאוו, היל, זייכסער, דיטנער, קאך, עמכאוויטש, אלאשעווסקי און זשימאווסקי;

טוריסטען — מיכאלסקי I, ניעוויאדאמסקי, קאראש, הינץ, קולאוויאק, קאהאן, הערמאנס, פראנקוס, באלטשעווסקי וועגלאווסקי און מיכאלסקי II.

אין דער ערשטער העלפט איז דאס שפיל אנגעפענס און ווייניג אינטערעסאנט. ביידע מאנשאפטען גרייפען זיך געגענזייטיג אן און נוצען אלע גינסטיגע מאמענטען נישט אויס, „פאלאניא" קומט אפטערס צו די „טוריסטענ"ס טויער, אבער זיי שפילען אהן גליק.

אין דער צווייטער העלפט ענדערען ביידע מאנשאפטען די פאזיציעס פון זייערע שפילערס און דער מעטש ווערט אינטערעסאנטער. שוין אין דער 7. מינוט געלונגט הערמאנסען צו ערצילען דאס ערשטע טויער פאר די „טוריסטען".

„פאלאניא" גרייפען שטארק אן און ווילען ענדערען דעם רעזולטאט, אבער אהן ערפאלג. די „טוריסטען" בלייבען אויך נישט הינטערשעליג, אט - קירען נאך שאדפער און אין דער 15. און 17-טער מינוט, געלונגט הערמאנסען צו פערגרעסערען דעם רעזולטאט.

א'אינגעהויערע בעגייסטערונג הערשט ביים פובליקום. „פאלאניא" בעדראהט שטארק די „טוריסטען"ס טויער, אבער דאס אויסגעצייכענטע שפיל פון טוריסטענס פערטיידיגונג און טויערמאן מיכאלסקי, וועלכער ראטעוועט אב די געפעהרליכסטע מאמענטען שטערט זיי עפיס צו דערגרייכען. די „טוריסטען" דאגעגען עגטפערען מיט נאך 2 טויערען, געשאסען דורך באלטשעווסקין, און ביי א רעזולטאט פון 0:5 ענדיגט דער ריכטער דעם מעטש. ריכטער ה' ד"ר לוסטגארטען פון קראקע—זעהר גוט

„הכח" — „ל.ק.ס." 5:0 (3:0).

ל.ק.ס. 1 ב. איז אויפ'ן דאזיגען מעטש ארויסגעטרעטען מיט 5 שפילער פון דער „עקסטרא-קלאס" א דאנק וועמען זיי האבען צו פערצייכנען זייער נצחון.

„הכח" האט אויפ'ן דאזיגען מעטש געהאט איינע פון זיינע שוואכסטע טעג. ביז אין דער העלפט האט „ל.ק.ס." א'איבערמאכט און שיסט 3 טויערען.

אין דער 2-טער העלפט האט א לענגערע צייט „הכח" א'איבערמאכט, אבער זי נוצט נישט אויס אלע איהרע מאמענטען צוליב'ן שוואכען שפילען פון זייער אנגריף-ליניע, ספעציעל שוואך האט אויפ'ן דאזיגען מעטש, ווי בכלל אויף אלע לעצטע מעטשען, געשפילט סעגאל. ל.ק.ס. דאגעגען האט נאך געשאסען די 2 ווייטערדיגע טויערן.

„קדימה"—„קראפט" 5:0 (1:0).

אויפ'ן דאזיגען מעטש האבען די דערמאנטע 2 יודישע מאנשאפטען זיך געטראפען וועגען דער מייסטערשאפט פון „בע" קלאס. געזיגט האט דער פיל בעסערער „קדימה", וועלכע האט די גאנצע צייט א'איבערמאכט איבער איהר געגנער.

„חשמונאי"—„שטורם" 2:1.

דער מעטש האט זיך געענדיגט מיט א קליינעם נצחון פון „חשמונאי", נאר א דאנק דאס ברוטאלע שפילען פון „שטורם".

נישט קוקענדיג אויפ'ן קליינעם רעזולטאט, האט „חשמונאי" געהאט די גאנצע איבערמאכט איבער איהר געגנער און האט געטון מיט'ן באלעם וואס זי האט נאר געוואלט.

„שטערן"—„ל ק.ס. ב II".

א נישט-פערדינטען נצחון פון „ל.ק.ס. ב II", „שטערן" האט מעהר געהאט פון שפיל און האט געשפילט טעכניש פיל בעסער פון איהר געגנער. נאר א דאנק דאס ברוטאלע שפילען פון „ל.ק.ס. ב II", וועלכע האבען עטליכע שפילער פון „שטערן" פערוואונדעט, האט זי דעם מעטש געוואונען.

פון „שטערן" האבען זיך אויסגעצייכענט: ראטבערג, קופערבערג, מאשקאוויטש און דער טויערמאן קורץ.

„שמשון"—„סלאוואצקי" 2:3.

הגם „שמשון" איז ארויסגעטרעטען מיט עטליכע רעזערווען, האט זי דאך דעם מעטש געוואונען אין פערהעלטניש פון 2:3.

ה. ב—ן.

וואָס עס איז געוואָרען פון א הייסער ליבע.

די לײדען און פרײדען פון א יונג-יודיש פּאָרפאָלק אין לעמבערג.

פון לעמבערג שרייבט מען:

געװען איז עס בערך מיט 7 יאָהר צוריק. ער עמנועל ק. איז דאַן געװען אַ סטודענט פוי דער 8-טער גימנאַזיאַל-קלאַס און זי, עװאַ, אַ שי־לערין פון דער 6-טער גימנאַזיאַל-קלאַס.

עמאַנועל איז געװען עװאַ׳ס לעהרער. ער האָט זי צוגעלערענט מאַטעמאַטיק און פיזיק, װייל זי האָט געהאַט אַ שוואַכען קאָפּ און האָט זיך שמאַרק געמוטשעט איבער די ראַ׳ינגע צװיי געגענשטענדע.

איז זיך דאָס פּאָרל געגענזייטיג געפעלען גע־װאָרען און האָבען זיך ליב בעקומען. עס רעדט זיך נור אַזוי: „ליב בעקומען"... קינדער זענען זיי נאָך דאַמאָלס געװען און האָבען נאָך פון אמת׳ער הייסער ליבע גאָרנישט געװאוסט, נור האָבען צװי־שען זיך פערפיהרט אַ פלירט.

עװאַ איז געװען אַ טאָכטער פון אַ אלמנה, װעלכע איז קיין גביר׳טע נישט געװען. געהאַט פרנסה און מעהר גאָר נישט. האָט די מוטער געװאָלט, אַז איהר טאָכטער, װאָס איז געװען אַ בת יחיד און שעהן דערצו, זאָל זיך בילדען, כדי זי זאָל מיט איהר קענען טון אַ גוטען שידוך.

עמנועל האָט אָבער געשטאַמט פון רייכע על־טערען, װעלכע האָבען געַ׳חלומ׳ט דערפון, אַז זייער זוהן, װען ער װעט עלטער װערען, װעט ער מאַ־כען אַ גליקס־שידוך, מיט װעלכען יעדער װעט זיי מקנא זיין".

עװא׳ס מוטער איז געװען צופרידען דערמיט װאָס עמנועל, דעם עושר׳ס זוהן האָט ליב איהר טאָכטער. זי האָט גערעכענט, אַז די קינדער װעל־לען װערען עלטער, װעלען זיי חתונה האָבען, עמנועל׳ן װעלען דאָך זיינע עלטערען שטיצען און איהר עװאַ װעט מאַכען אַ לעבען, אַזוי, אַז זי, די אַלטע קראַנקע מוטער, די אלמנה, װאָס קאָן שוין באַלד נישט אַרבייטען, װעט זיך אויך קאָנען אָנ־לעהנען אויף די קינדער. פלעגט די מוטער כסדר טענה׳ן, װען זי האָט געזעהן עװאַ׳ן און עמנועל׳ן צוזאַמען:

— אָט אַזוי, אַזוי דאַרף זיין. אַ גביר׳יש קינד דאַרף אויך אַמאָל בעגליקען אַ אָרימע יתומה. זענט איהר דאָך אַ זעהר גוט און שעהן פּאָר.

װי זאָגט אָבער אַ גלייכװערטעל:

„דער מענש טראַכט און גאָט לאַכט".

האָבען טאַקי עמנועל׳ס עלטערן געלאַכט פון דער דאָזיגער מעשה:

— לאָז זיך עמנועל — האָבען זיי גע׳טענה׳ט — אַביסעל אונטערהאַלטען. ער איז דאָך יונג. און װיפיל מאָל אין לעבען איז אַ מענש יונג? איבעריגענס איז דאָס דאָך אַ קבצן׳ישע טאָכטער. מיט װעמען רען, אויב נישט מיט קבצנ׳ישע טעכטער?...

אַזוי זענען פערפלאָסען צװיי יאָהר. עמנועל האָט מיט יעדען טאָג אַלץ ליבער בעקומען זיין עװאַ. און אין אַ געװיסען טאָג איז ער אַהיימ־געקומען און ערקלערט זיינע עלטערן, דאָס ער האָט זיך ענטשלאָסען חתונה־צו־האָבען מיט עװאַ׳ן.

נו, פרעגט זשע שױן ליבער נישט, װאָס עס האָט זיך דאָרט אָפּגעטאָן. זיינע עלטערן האָבען פון דאָזיגען שידוך נישט געװאָלט הערען און גע־רענקען. זיי האָבען געפאָדערט, אַז עמנועל זאָל תיכף ומיד אָפּרייסען מיט דער יתומה. אין אַנ־דערען פאַל, האָבען זיי איהם געדראָהט מעביר נחלה צו זיין.

עמנועל איז אַ פערצװייפעלטער אַרומגעגאַנגען עטליכע װאָכען. עװאַ און איהר מוטער האָבען זיך דערװאוסט דעם אמת און עװאַ האָט בעַ־שלאָסען אָפּצוזאָגען מיט איהר חתן.

אַזוי איז עס געשעהן. זייט דאַן איז פעַר־פלאָסען אַ שטיקעל צייט. עװאַ האָט געמאַכט מאַ־טורא און זי האָט פון טאָג צו טאָג געהאַלטען אין איין שענער װערען. מען האָט איהר גענומען רעדען גוטע שידוכים און אין אַ געװיסען טאָג האָט זי זיך פערלאָבט מיט אַ יונגען און זעהר רייכען בערלינער סוחר.

װען עמנועל האָט זיך דערװאוסט, אַז עװאַ איז אַ כלה געװאָרען פאַר אַנ׳אַנדערען, איז ער שיער כ׳שט אַראָפּ פון זינען. ער האָט געאַר־בייט מעשים, אַזוי, אַז זיינע עלטערן האָבען מורא געהאַט, דאָס זייער זוהן זאָל נישט משוגע װערען און זיי האָבען ענדליך מסכים געװען צום שידוך.

אַזוי װי עװאַ איז געװאַ׳יר געװאָרען פון עמנועל׳ס עלטערנס הסכמה, האָט זי תיכף אָפּ־געריסען מיט איהר חתן און אַ כלה געװאָרען פאַר עמנועל. עמנועל׳ס עלטערן האָבען זייער זוהן געגעבען אַ שענעם נדן, איהם פראַכטפול איינ־געריכטעט אַ װאוינונג און איהם צוגענומען פאַר אַ שותף צו זייער גוט־געהענדיג געשעפט.

לאַנג האָט אָבער זייער גליק נישט געדויערט. תיכף נאָך דער חתונה האָט עמנועל אָנגעהויבען צו לוכמען. ער פלעגט גאַנצע נעכט פערברענגען מיט קאַבאַרעט־מיידלעך און שאַנשאָנעטקעס. עס איז אַזוי װייט געקומען, אַז ער איז װענעריש שװער פערקראַנקט געװאָרען.

װען זיין פרוי האָט זיך דערפון דערװאוסט, איז זי פון איהם אַנטלאָפען, עטליכע יאָהר גע־װאוינט ביי איהר מוטער און דערװייל זיך בעַ־שטרעבט אַרויסצובעקומען אַ גט. אין אָנהויב האָט עמנועל איהר קיין גט נישט געװאָלט געבען, נור לעצטענס האָט זיך זיין קראַנקהייט אַזױ שטאַרק פערערגערט, אַז מען האָט איהם געמוזט אָפּעַ־רירען אין שפיטאָל אויף דער אָפּטיילונג פאַר װעַ־נעריש שװער־קראַנקע און ערשט דאָרט האָט ער מסכים געװען אָפּצוגט׳ן זיין יונג און שעהן װייבעל.

א לובלינער דיסקאָנטער האָט אונשולדיג פערבלאָנדזשעט

אין א „פרעהליך-הײזעל".

פון לובלין שרייבט מען:

זיצט זיך דער סוחר נ. אין זיין מאַנופאַק־טור־קרעמעל. רייבט זיך דעם שטערען, מ׳לייזט נישט קיין מזומנעם גראָשען, די סחורה ליגט זיך במנוחה אויף די פּאָליצעס, װעקסעלעך רוקען אונ־טער, מ׳קוקט אויס אַ קונה מיט ליכט.

אָבער גאָט פערלאָזט נישט, ס׳קומט אַריין אַ „פּאַניענקע", קלויבט זיך אויס סחורה אויף אַ קאָסטיום, פערטיג געװאָרען מיט׳ן פרייז, דער־צעהלט זי צום סוף, אַז קיין קאַסע האָט זי נישט, זי איז אַ לובלינערין — אַ װעקסעלע! מילא, טראַכט זיך דער סוחר, פון אַ װעקסעלע קאָן מען דאָך עפּעס מאַכען, בפרט, אַז דער פרייז איז אַזעלכער, אַז ס׳לוינט שוין צו נעהמען אַ „װאָקס" אויף 10 חדשים, אפילו ביי 4 פּראָצ. אַ חודש.

דער סוחר איז מיט דעם „פּאַניענסקען" װעקסעל צוזאַמען מיט נאָך אַנדערע װעקסלען אַ־װעק צום דיסקאָנטער און ביי איהם דיסקאָנטירט זיין קונדישען פּאָרטפעל.

דער דיסקאָנטער איז זיך נוהג, אַז אַנ׳אַכט־צעהן טאָג פאַר דעם צאָהלונגס־טערמין בעזוכט ער דעם אויסשטעלער און איז איהם מודיע, אַז ביי איהם געפינט זיך דער װעקסעל, לאָזט אי־בער זיין אַדרעס, און ביים אַװעקגעהן, מונטערט ער! געדענקט, מאַכט נישט קיין קאָסטען!...

מישענדיג צװישען די װעקסלען, װאָס רוקען זיך אונטער און ביי די צאָהלונגס־טערמינען, האָט ער זיך אָפּגעשטעלט אויף 90 זל., צאָהלבאַר אין לובלין אויף נאַמיעסטניקאָװסקאַ־גאַס, אונטערגעַ־שריבען -- לאָמיר זאָגען — זאָשאַ נאַביעראַלסקאַ.

געקומען פאַר׳ן טויער, טרעפט ער אָן אַ „סיירעל", זעהט דאָס „מיירעל", װי ער בעטראַכט דעם נומער פון הויז, דערנעהנטערט זי זיך צו איהם און מיט אַ „ליבליכען" שמייכעל פרעגט זי איהם: נאָ, אי צאָ?"...

דער דיסקאָנטער נעהמט אַרויס פון דער בוזעם־קעשענע זיין נאָטיץ־ביכעל, טוט בנעימות אָן די ברילען און לייענט: זאָשאַ נאַביעראַלסקאַ. „טשי טו מיעשקאַ זאָשאַ נאַביעראַלסקאַ?"

די „פּאַניענקאַ" אַביסעל אַנ׳איפּערזיכטיגע, האָט פערריסען ס׳קעפּעל און מיט איהרע רויטע ליפּעלעך אַ זאָג געטון:

— פּאַננאַ זאָשא טו מיעשקאַ, אַלע יאַ רוזו־ניעזש טו מיעשקאַם!...

ער לאָזט זיך אין הויף אַריין, פון הינטען, טריט ביי טריט, בעגלייט איהם די „פּאַניענקאַ": ער געהט אַרויף אויף אַ דריטען שטאָק, דורך אַ לאַנגען קאָרידאָר, קלאַפּט אָן אין אַ טיר, און װי ער בעװייזט נור צו עפענען די טיר, זוכט די מזוזה, װערט ער בעפאַלען פון אַ גאַנצע מחנה „שרים" און מזיקים, האַלב־אָנגעטוענע מיט רויטע ליפּען, מיט גאָלדענע האָר... ער געהט נישט, ער שװעבט, ס׳טראָגט איהם אין דער לופטען, איינע שלעפּט איהם אויף לינקס, אַ צװייטע רייסט איהם רעכטס, מ׳בעשיט איהם מיט קאָמפּלימענטען און חנופה׳לעך. איינע פון זיי, אַנ׳אַלטע, אַ בעיאָהרטע שוין, זאָגט צו אַ צװייטער: „טאַקי זשידעק טעזש טו פּושיכאָרזשי"...

„ביטער — טראַכט זיך נ., דערהערענדיג די װערטער — אַ פּנים, דאָ צאָהלט מען נישט קיין װעקסלען... און װי אַזוי קען מען צאָהלען װעקסעַ־לען, אַז מ׳האָט אַרומדרעהען אַזוי פיל „פּריילײ־רינגע טעכטער". געזעהן, אַז מיט די „פּאַניענקעס" װעט ער גאָרנישט אויפטון, פרעגט ער זיך: װאו איז דער טאַטע, די מאַמע?

— כאַ־כאַ־כאַ... — האָבען זיי אַלע זיך אין דער קופּע געשיט פון געלעכטער — איהר זענט אַ טאַטע — רופט זיך אָפּ איינע — און מיר אַלע זענען מאַמעס...

— אָבער אום גאָטעס װילען — װערט ער שוין אין כעס — װאו געפינט זיך דאָ זאָשאַ נאַ־ביעראַלסקאַ?

— דאָ פערקױפט מען נישט קיין עפּעלעך, בעקומט ער אַ שטרענגען ענטפער, דאָ נעמט מען, װי ס׳געהט...

— װאָס זענט איהר משוגע, צי חסר דעה!

— געהט ער שוין אַרויס פון די כלים — איך האָב אין מיין נאָטיץ־ביכעל װיראַזשנע זאָשאַ נאַביע־ראַלסקאַ. מיינע 90 זלאָטעס, איך האָב אַ װעק־סעל, אַז זי װעט נישט בעצאָהלען, װעל איך מאַ־כען קאָסטען.

מיט די קולות האָט ער זיך געלאָזט צו דער טהיר.

אָבער װער געפינט שוין אַ טיר חדרים און קערמעלעך, עפּעס אַזעלכע משונה׳דיגע בילדער, אַז ס׳פערכאַפּט איהם דער אָטעם, און דאָ זעהט מען נישט קיין שטיקעל זכל״ אויף אַ רפואה. גע־לעכטערס, געזאַנגען און עפּעס אַזעלכע מאָרנע גיהנום־ריחות, אַז שלאָגט אויס אין קאָפּ אַריין...

קוים מיט צרות זיך דערשלעפּט צו דער טיר, זוכט װידער אַ מזוזה. קומט ער אַרויס אין קאָרידאָר, עפענען זיך די טירען פון די שכנות׳־דיגע װאוינונגען. װייבער שפּיזען איהם אַדורך מיט עקעל־בלעקען, אַנדערע שפּייען אויס, ס׳הערען זיך אויסרופען:

— אַלטער תרח... אַלטער בעל־עבירה׳ניק...

— אַזאַ אַלטער בעטראַנער איז געװען „אויבען"!...

— ער איז נעבעך נאָט די נשמה שולדיג, האָט נישט געװאוסט, װאו ער איז אַריינגעפאַלען, ער האָט שפּעטער נישט פערשטאַנען דעם פּשט פון די װייבערס בליקען, ער האָט נישט משיג געװען, פאַרװאָס האָט מען איהם גערופען „צבועק", אַזוי װי ער װייסט נישט, פאַרװאָס די חברה׳־ניקעס מאַכען איהם מיט אַמאָל אַזאַ אָװאַציע, װאָס איז דער פּאַראַר, װאָס?

דערמיט ענדיגט זיך נאָך נישט די מעשה. דאָס אמת׳ע געריכטע הויבט זיך ערשט אָן:

די מעשה איז אויך דערגאַנגען צום װייב. די שכנ׳טעס האָבען זיך דערװאוסט, װער דער נ. איז, זענען זיי געקומען און דערצעהלט:

— נאָלדרעשי קרוין, אַליין געזעהן, אַרויסגעַ־גאַנגען אַ צוקאָכטער, אויף די טרעפּען האָט ער כסדר דערמאָהנט דעם נאָמען זאָשע... זאָשע...

דאָ ערשט האָט זיך נ. דערװאוסט, װער ס׳איז דער אויסשטעלער פון װעקסעל... װאו ער איז אַריינגעפאַלען, אין װאָסערע „סכנה ער האָט זיך געפונען דאָרטען, אויפ׳ן דריטען שטאָק".

װיכטיג פאַר די לעטניקעס פון
אלעקסאַנדער
און אומגעגענד!
ביי מיר בעקומט מען יעדען טאָג 9 אַ זייגער פריה דעם „נייעם פאלקסבלאַט"
פלאם, לוטאמירסקא 22.

גיט נישט
די קינדער קיין זאפּאלקעס, און טרויט זיי נישט אן צו האבען צו טון מיט
פײער!!!

אַכטונג, לעטניקעס
װישניאװא-גורא און קראָשעװ!
— דעם —
„נייעם פאלקסבלאט"
בעקומט איהר יעדען פריהמארגען פון 8 אַ זייגער אין דער װילע בענדיטאװיטש נעבען יאניצקי פעלדשער ביים צייטונגס-פערקױפער ט. יאמניק. איך טראג אויך אהיים.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטװאָרטען אויף יורידישע פראַגען, װאָס װע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
[illegible]
גילטיג דעם 8-טען אויגוסט 1928

7871. אַ לעזער פון פולנאָצנא.
ס'װערט נישט פערביטען אויף קיין ארעסט.

7872. אַ לעזער פון קאַמיעננא.
אויפ׳ן חשבון פון שולדיגען הכנסה-שטייער קאָן מען אויפ׳ן סמך פון אַנ׳אַקט אינטערציזיע נישט בעפרייען די סעקװעסטרירטע זאַכען.

—:O:—

7873. ב. פון זאַגייביקאָװא.
איהר קאָנט אויפמאָנען ביי די לאָקאַטאָרען אַ $^1/_6$ פון דירה-געלד.

7874. ג—ן.
אויף דער 5-חדשימ׳דיגער מיליטערישער אויסבילדונג מוז יעדער פרייגעװאָרענער לויט אַנ׳אַיעקונסטװא אומבעדינגט געהן.

—:O:—

7875. שמאַראַק.
נישט בנוגע אַלע פערברעכענס, אויף װעלכע ס׳איז חל די אַמנעסטיע, װערען אָנגעװאָנדען די פאָרשריפטען װעגען מבטל מאַכען די מאַראַליש־רעכטליכע פאָלגען אַלס פועל יוצא פון דער פער־אורטיילטער געריכטס-שטראָף לויט׳ן אַרט. 11 װערט די דערמאָנטע הנחה אָנגעװאָנדען נאָר לגבי די פאָלגענדע קאַטעגאָריעס פערברעכענס:

1) אַלע בעװאָפענטע אַרויסטרעטונגען אין די יאָהרען 1918, 1919 און די ערשטע העלפט פון 1920 געגען דער פויל. מיל. מאַכט מצד די נאַציאָנאַליטעטען אויפ׳ן שטח פון לעמבערגער סטאַניסלאַװער און טארנאָפּאָלער װאָיעװאָדזט־װעס פון אַלע פּאָליטישע אַרויסטרעטונגען. 2) אין דער זעלבער דערמאָנטער צייט אויפ׳ן שטח פון קאָנגרעס-פוילען.

3) פאַר קאָמוניזם ביז׳ן 3 מאַי 1926 אָדער ביז׳ן 3 מאַי 1928 װען ס׳האַנדעלט זיך װעגע מינדעריעהריגע.

4) אַלע אַמנעסטירטע שטראָפען ביז 3 חדשים.

5) אַלע פערברעכענס צוליב פּאָליטישע, רע־ליגיעזע געזעלש. װירטשאַפטליכע, נאַציאָנאַלע און געזעלשאַפטליכע טעמים 6) פאַר דוק-ענינים און 7) בעאַמטע-בעלײדיגונגען.

7876. ש. ב.
אויב די פּאָבאָר-קאָמיסיע האָט אייך קװאַלי־פיצירט צו דער קאַטעגאָריע A לויט׳ן פּאַראַגראַף 86 פון די מיליט. סאַניטאַרע פאָרשריפטען האָט זי מסתמא פעסטגעשטעלט ביי אייך אַ זעהר לייכ־טע אויערן-ענטצינדונג.

—:O:—

7877. קאָװאַלסקי.
די בעגרענצונג אין דער טאַט-פעהיגקייט לויט׳ן אַרט. 476 פון ציװיל-קאָדעקס האָט נאָר אַ שייכות צו אומבעװעגליכע גיטער אָבער נישט צום בעװעגליכען אייגענטום פון מינדעריעהריגען.

7878. חיים פּאַזשענטשעװסקי.
7879. אַ גריפּע לאָקאַטאָרען פון בזשעזשינער
7880. יעקב פון זגערזשער 42.
7881. אַנ׳איבערגעגעבענער לעזער פון מרדכי גבאים גאַס.

7882. פּאַטראָן.
װעגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטבערעננענדיג די צייטונג.

7883. אַ לעזער פון גייערס מאַרק.
אויב נישט אַלע יורשים זענען פערהאַן אויפ׳ן אָרט אָדער ס׳איז צװישען זיי פערהאַן מינדעריעהרי־גע, מוז אומבעדינגט דאָס איבערגעבליבענע נאָכ׳ן פערשטאָרבענעם פערמעגען פערזיגעלט װערען.

דאָס פערזיגלען קאָן פאָרקומען לויט דער אַמטליכער איניציאַטיװ, עװענטועל אויפ׳ן פערלאַנג פון די יורשים אָדער מלוות.

דער גורל פון עגונות.

פון מ. גערי.

אין דער רבנישער וועלט האט זיך די לעצטע צייט אויפגעהויבען א טומעל אין אמעריקא צוליב הרב שאפאטשניק'ס בעוועגונג צו בעפרייען די צעהנדליגער טויזענדער עגונות, וועלכע זענען גע־בליבען פעראומגליקט און זענען פער'משפט אפ־צופיניסטערען דאס גאנצע לעבען צוליב די מלחמה־און פאגראם־יאהרען. עס איז כדאי צו זעהן ווי עס איז דער גורל פון די עגונה ביי די אומות העולם.

נאך נאר אין די אור־אלטע צייטען געפינען מיר ביי די אומות העולם דינים וועגען עגונות. אזוי געפינען מיר, למשל, אין דעם ערשטען גע־זעץ־בוך, וועלכער איז אונז בעוואוסט אונטער'ן נאמען: „די געזעצע האמוראבים און אין פער־העלטעניש צור מאזאישען געזעצגעבונג".

א.א. געזעץ:

„אויב דער מאן איז געפאנגען געווארען און אויב די פרוי האט מיטלען זיך דורכצולעבען און זי האט דאך חתונה, מוז מען איהר משפט'ן און אריינווארפען אין טייך".

א צווייטער געזעץ זאגט דארטען:

„ווי איז אבער דער דין, ווען די פרוי האט נישט קיין מיטלען צו לעבען און זי האט חתונה? — דעמאלס איז דער דין, אז די פרוי איז אונ־בעשטראפט".

אין די אור־אלטע צייטען, ווי מיר זעהען, איז געווען ביי די אומות־העולם א נפקא־מיניה און נאר א גרויסע נפקא־מיניה צו די פערלאזענע פרוי האט פון וואנען צו לעבען, אדער נישט. עס איז אבער אויך דא אנ'אופן, ווען די פערלאזענע פרוי מעג לכתחילה אהן שום שטערונגען חתונה האבען. דאס איז, ווען דער מאן איז פון איהר אנטלאפען. א.א. פרוי מעג פראנק און פריי חתונה האבען מיט אנ'אנדערען און אפילו ווען דער אנט־לאפענער מאן קעהרט זיך אום צוריק, דארף זי נישט זיך צוריקקעהרען צו איהם.

אין די רוימישע רעכט געפינט מען בכלל נישט קיין געזעץ וועגען עגונות. דאס ערקלערט זיך אבער דערמיט, וואס אין רוים פלעגט מען בכלל קוקען קרום אפילו אויף אלמנות, וואס ער־לויבען זיך א צווייטען מאל חתונה האבען. דאס איז אבער אלץ געווען אין די נאר אלטע צייטען, אין מיטעלאלטער אבער, ווען די מלחמות האבען זיך געמעהרט, האט די רוימישע געזעצגעבונג אנ־גענומען א דין וועגען עגונות. דער רוימישער גע־זעץ איז געווען ענהליך צום יודישען געזעץ, אז מ'דארף האבען זיכערע בעווייזען, אז דער מאן איז געשטארבען, ערשט דעמאלט מעג די פרוי חתונה האבען. אויסנאהמען האבען אבער די ריי־מער געמאכט אין דעם פאל, ווען דער מאן איז אלט געווארען 100 יאהר, דעמאלט ווערט ער במילא פערעכענט פאר געשטארבען און די פרוי מעג חתונה האבען.

שפעטער, שטיצענדיג זיך אויפ'ן פסוק: „ימי שנותינו בהם שבעים שנה", איז דער צאהל יאה־רען אראפגעלאזען געווארען פון 100 אויף 70 יאהר.

פערשטעהט זיך, אז די לאגע פון דער עגונה איז צוליב די אלע קולה'ס וועניג פערבעסערט געווארען. אויב די עגונה און איהר מאן זענען גע־ווען יונגע, איז זי וועניג וואס געהאלפען געווא־רען דורכדעם, וואס זי וועט דארפען ווארטען 40 ביז 50 יאהר, ביז דער מאן וועט אלט ווערען 70 יאהר...

אין הלכות עגונות זענען שוין צוגעגאנגען א סך „פראקטישער" די דייטשען. דער סאקסישער געזעץ ערלויבט חתונה האבען אנ'עגונה בתנאי, ר. ה. אויב דער מאן קעהרט זיך אום צוריק, מוז זי זיך שיידען מיט איהר צווייטען מאן און זיך אומקעהרען צו איהר ערשטען מאן, וואס האט איהר פערלאזען.

נאך „פראקטישער" איז געבויט דער פרייד־סישער געזעץ, וועלכער הייסט די פרוי ווארטען בלויז 5 יאהר, אויב סוף 5 יאהר האט ער זיך נישט איינגעפונען, מעג די פרוי חתונה־האבען מיט אנ'אנדער מאן.

דער נייעסטער דייטשער געזעץ איז נאר א לייכטער: אויב די פרוי האט 10 יאהר נישט קיין ידיעות פון איהר מאן, מעג זי חתונה־האבען מיט א צווייטען, אויב איהר מאן איז אלט 31 יאהר. ווי איז אבער דער דין, ווען איהר מאן איז אלט 70 יאהר? — דעמאלט איז גע־נוג נאר 5 יאהר. ווען דער מאן האט אבער אנטיילגענומען אין א מלחמה, איז נאר גענוג 3 יאהר נאכ'ן סוף פון דער מלחמה.

דער סאמע נייעסטער און פראגרעסיווסטער אין הלכות עגונות איז דער שווייצארישער געזעץ. דער שווייצארישער געזעץ זאגט: „דער טויט פון מאן קען בעטראכט ווערען פאר בעוויזען, וויבאלד ער איז פערשוואונדען געווארען ביי אומשטענדען, ווען מ'דארף זיך משער זיין, אז ער איז אומגעקומען, אדער אויב די פערלאזענע פרוי האט לאנג נישט געהאט קיין ידיעות, לכל־הפחות 1 יאהר פון טויט־געפאהר פאר איהר מאן, אדער 5 יאהר פון דער לעצטער ידיעה. איין יאהר פריי־הער זאמעלט דער ריכטער ידיעות וועגען מאן, צי ער לעבט, אדער נישט.

לויט'ן רוסישען געזעץ מעג די פרוי חתונה־האבען, אויב זי האט 5 יאהר פון מאן קיין ידיעות נישט געהאט.

בעת דער רוסיש־יאפאנישער קריג פלעגט מען זיך ביים ... בענוצען מיט גט'ן. כדי די פרוי זאל נישט אריינפאלען אין דער לאגע פון אנ'אייביגע עגונה, פלעגט דער מאן, איידער ער איז אוועק אויף דער מלחמה, אפ'גט'ען די פרוי. ממה־נפשך: האט דער מאן זיך צוריקגעקעהרט, האט די פרוי מיט איהם פון דאס־נייע חתונה־געהאט כדין וכדת משה וישראל, אלא, רחמנא־ליצלן נישט, איז די פרוי געווען פריי.

אט די המצאה פון גט'ען זיך איידער דער מאן געהט ארויס אויף דער מלחמה, געפינען מיר שוין אין דער אגדה וועגען דוד'ן אין כתובות ט'.

פונדעסטוועגען זעהען מיר, אז אויך אונזערע חכמים האבען געזוכט עצות ותחבולות, ווי צו פער־לייכטערען דעם גורל פון דער עגונה. אין תלמוד געפינען מיר אפט: „משום עגונה הקילו ביה רבנן" — צוליב אנ'עגונה האבען די רבנן פער־לייכטערט דעם דין, אזוי, למשל, איז בנוגע אנ־עגונה בעגלויבט איין עדות, אז דער מאן איז טויט, איך קרובים זענען בעגלויבט, אפילו אנ־עד מפי עד ווערט אויך פערעכענט פאר עדות, אפילו, אז איינער האט געפונען א בריף, אין וועלכען עס ווערט געשריבען, אז דער מאן איז טויט, הגם מ'ווייס נישט, ווער עס האט דעם בריף געשריבען, איז אויך דערלויבט דער עגונה חתונה צו האבען (יבמות ירושלמי ט"ז), אדער, אז מ'האט דעם עדות נישט געזעהן, נאר אפילו געהערט זיין קול, אז ער איז טויט (יבמות קט"ו).

ווי ווייט אונזערע חכמים האבען גענומען נאה־ענט צום הארצען דעם גורל פון דער עגונה, קען דינען דער פאקט, וואס אין פערשידענע ענ־ינים, וואס זענען נוגע עגונות, ווענדעט מען זיך צו די גדולי הדור און זיי זוכען עצות, ווי אזוי מתיר צו מאכען. אין תשובות הרא"ש ח"ב, סי' נ"א ווערט געזאגט, אז עס איז א חוב אויף יעדען רב צו זוכען א היתר, ווי צו ראטעווען אנ'אומגליקליכע עגונה. דאס זעלבע ווערט אויך געבראכט אין אנדערע שאלות ותשובות, אין שו"ת פון רשב"ם מ"ב, מג", נ"ג, און אין רדב"ז ח"א סי' צ"ג.

צוליב דער גרויסער צאהל עגונות אין דער צייט פון די בלוטיגע קאזאקען־געשעהענישען, האבען זיך צוזאמענגעקליבען א זעד ארבע ארצות אין יאהר 1550 און מ'האט געזוכט היתרים, אז די עגונות זאלען קענען חתונה־האבען (די געשיכטע פון גרעטץ, זייטע 68).

די אלע תקנות בעווייזען קלאר, ווי ווייט אונ־זערע חכמי התלמוד האבען זיך בעמיהט מיט אלע מיטלען צו פערלייכטערען דעם גורל פון דער יודישער פרוי. אונזערע חכמי התלמוד האבען זיך בעמיהט על־פי דין און על־פי תורת משה צו־צופאסען דעם געזעץ וועגען עגונות צו זייער צייט.

פון דעם אלעם איז צו זעהן, אז אין אלע צייטען און אין אלע ערטער האבען אונזערע רבנים געזוכט עצות ותחבולות, צו פערלייכטערען דעם גורל פון דער יודישער עגונה.

צו קען מען זיך פארשטעלען א מעהר גרע־סערע צאהל עגונות ביי יודען, ווי די לעצטע מלחמה האט אונז געבראכט, די לעצטע בלוט־טיגסטע מלחמה פון אלע צייטען און אלע דורות?

איז דאך א חוב, אז אונזערע רבנ'ישע גדולים זאלען זיך פעראינטערעסירען מיט די יונגע לע־בענס פון די 90 טויזענד יודישע אומגליקליכע עגונות, צונויפרופען א וועלט־אסיפה פון אלע רבנים־גדולים אין אונזער צייט און זוכען עצות ותחבולות צו ראטעווען די צעהנדליגער טויזענ־דער יודישע פרויען פון זייער שווערער לאגע.

מיר זאגען נישט קיין דעה, מיר קומען נישט מיט קיין עצות צו אונזערע רבנים — דאס איז זייער זאך און קיינער האט נישט קיין רעכט נישט אין דעם זיך אריינצומישען, אבער א וועלט־אסיפה פון אלע אונזערע גדולים וועגען דער פראגע איז נויטיג, איז א לעבענס־פראגע פון אומצעהליגע יודישע יונגע לעבענס!

א טייל יודישע קוהלען-גרובען-ארבייטער אין סאוועט-רוסלאנד

קעהרט זיך אום צוריק א היים.

מאסקווע. (י.ט.א.) דער פערזוך פון דער סאוויעטישער רעגירונג צו העלפען די יודישע אר־בייטסלאזע יוגענד פון די קליינע שטעטלעך דורך שיקען זיי אויף ארבייט אין די קוהלען־גרובען פון דאנעץ־ראיאן, האט נישט געגעבען ביז־איצט קיין גוטע רעזולטאטען.

פון די הונדערט יודישע ארבייטסלאזע, וואס זענען געשיקט געווארען אין די קוהלען־גרובען, האבען זיך איצט א גרויסע טייל אומגעקעהרט א־היים. זיי האבען זיך ביי דער ארבייט אנגעשטויסען אויף אזעלכע שוועריגקייטען, וואס זענען נישט געווען פאר זייערע כחות. בלויז א געוויסער טייל פון זיי, וואס איז פיזיש שטארקער, איז געבליבען אין די שאכטען.

דער „עמעס" בעשולדיגט די אדמיניסטראציע פון די קוהלען־גרובען, אז איהר צוגאנג צו די אנגעקומענע יודישע ארבייטער איז נישט געווען קיין ריכטיגער און אז זי האט נישט גענומען אין אכט די אייגענארטיגקייטען, וואס מוזען אנגעווענ־דעט ווערען ביים אריינציהען די יודישע ארבייטס־לאזע יוגענד אין א.א. שווערער ארבייט, ווי די ארבייט אין די קוהלען־גרובען. די צייטונג זאגט אויך, אז אין דער צוקונפט דארף מען אויף די ערטער אין די שטעטלעך אפקלויבען געזונדערע יוגנווארג ביים שיקען זיי אין די קוהלען־שאכטען.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייט
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-31.
... פון 12—2 און פון 5—7. ... פון 10—11 ...

פערקויפט צום טייוועל.

(ראמאן).

4)

עס איז געווען גרויזאם — משוגע צו ווערען. צום טויזענטסטען מאל האט אין די אויגען בעקלונ־גען דער רייצעלהאפטער שעפטש: „געמאכט":

— אך, דאס איז דאך נאריש, אומגעגליך! — האט מינע הויך אויסגערופען — אויב עס זאל אזוי געהן ווייטער, וועל איך אראפ פון זינען!

דער פערוואונדעטער שאפער האט פערפאמע־ליכט דעם לויף פון אויטא און זיך אומגעקוקט.

זי האט צו איהם א מאך געטון מיט דער האנד, און מיט אנשטרענגונג א שמייכעל געטון, כדי איהם צו בערוהיגען.

דער שאפער האט נ שט־עגטשלאסען א קוק געטון אויף איהר, און איז ווייטער געפאהרען.

— מאדנע! מאדנע! — האט זי זיך אליין בעפרובט צו איבערצייגען — און וואוין ווארשא אין טויזענד נייןהונדערט אכט און צוואנציגסטען יאהר! דאס אלץ איז דאך נישט מעהר, ווי א שטות! ס'האט נישט קיין ממשות! עס איז נאריש צו גלוי־בען אין אזעלכע זאכען, און ס'וועט געוויס אלץ אויפגעקלעהרט ווערען!

* *

זי האט נישט געקאנט קיינמאל אזא מענשען, וואס זאל טראגען דעם נאמען ארנא שווארץ, אין די סימנים, וואס דער באנק דירעקטאר האט אנגע־געבען האבען זיך געקאנט צופאסען צו טויזענ־טער־טויזענטער מענשען.

מינע האט נישט אויפגעהערט ביי זיך צו פרעגען, צי שלאפט זי נישט, צי חלומט זיך איהר נישט דאס אלץ.

— אך, ווען האררי פארמאן איז אין ווארשא! זי האט זיך געפיהלט אזוי עלענד אזוי איינזאם. קיינעם האט זי זיך נישט געקאנט אנפערטרויען.

מיט דער מוהמע מרים איז געווען אונמעגליך צו רעדען, און אין שטאט האט מינע נישט גע־האט אזעלכע בעקאנטע אדער פריינד, מיט וועלכע זי זאל קענען זיין פולשטענדיג אפענהערציג.

זי האט אפגעשטעלט די טאקסובקע און, איז אוועק ווייטער צופוס.

דער רויש פון די אויטאס און די בעוועגונג פון דעם המון, דעם פרזארגטען און פערהאוועטען האט זי אביסעל בערוהיגט.

איהר געדאנק האט אנגעשטרענגט ארומגע־זוכט עפיס א פערענטפערונג, אין וועלכער זי זאל כאטש א ווייל קענען גלויבען.

פלוצים האט זי געפונען דעם תירוץ.

— מיין מומער האט געהאט קרובים אין אמע־ריקא. איינער פון זיי איז רייך געווארען, איז צו־ריקגעקומען קיין פוילען, מיך אויסגעפונען, און כדי צו מאכען מיר אנ'אנגענעהמען סיורפריז, האט ער מיר געשענקט פינף טויזענד דאלאר.

די מעשה אין זאקסישען גארטען איז, פער־שטעהט זיך, געווען בלויז א בייזער שפאס. איצט איז עס פולשטענדיג קלאהר. עס האבען זיך דער־לויבט אויף א קאטאוועס שטיקעל די יונגעלייט, וואס האבען זיך צוריקגעקעהרט פון באל, און וואס האבען צופעליג אונטערגעהערט איהרע אומפארזיכ־טיגע רייד. אלענפאלס איז דא קיין אנדער אויפ־קלעהרונג נישט געווען.

און אט די דאזיגע אויפקלעהרונג האט דאך געקאנט זיין גאנץ קרוב לאמת.

איבער'חזרנדיג זי פאר זיך אמאל צוואנציג, האט מינע אנגעהויבען אין איהר צו גלויבען.

אין זינען זענען איהר געקומען די פערשידע־נע וואונדער־מעשיות, וועגען רייכע פעטערס פון אמעריקא, וואס האבען בעשאטען מיט גרויסע געלד־סומען זייערע ארימע קרובים אין פוילען.

די פחדים פון דעם מיידעל זענען כמעט פער־שוואונדען, און זי האט מיט צופרידענהייט אנגע־הויבען צו טראכטען, וואס זי וועט אלץ אויפטון פאר דעם געלד, וואס איז איז איהר אומגעריכט, ווי פון הימעל אראפגעפאלען.

— — — — — — — — —

דער טאג איז אדורך מאנאטאן און לאנגווייליג, ווי איבעריגענס אלע וואכען־טעג אין מינעס לעבען.

די היימישע זארגען אין דער באלעבאטיש־קייט האבען פערנומען די גאנצע צייט.

דאס מיידעל האט געלייענט דער מוהמען אויפ'ן קול א נייעם ראמאן, געשפילט פאר איהרט־וועגען אויפ'ן קלאוויר, און אפגעקלאפט אויף דעם שרייב־מאשינדעל א בריף, וואס די אלטע פלעגט רעגולער יעדע וואך שיקען צו איהר נאטאר פרע־דעריק זארעמבא.

אין אוונד איז די ברודערן־טאכטער מיט דער מוהמען געזעסען אין גאסט־צימער און פויל געשפילט א „טויזענד".

אין משך פון גאנצען אוונד האט מינע גע־חלומ'ט אויף דער וואך.

איהר שרעק איז לחלוטין פערשוואונדען, און אויף איהר ארט איז געקומען די אנגענעהמע גע־הויבענע אויפרייצונג.

די דעראינערונג וועגען דעם געשעהעניש אין פארק איז אוועק ערגיץ ווייט, און געווארען אומ־קלאהר, פערנעפעלט, ווי איינגאנצען נישט געווען.

אין דמיון איז אויפגעוואקסען די געשטאלט פון א יונגען, שיינעם קרוב — פון ארנא שווארץ, דעם אמעריקאנער מיליאנער.

אבער ווי־נאר מינע האט זיך אריינגעלייגט אין בעט אריין זענען די שרעקען ווידער געקומען.

זי איז אויפגעקומען, אויפגעדרייט די עלעק־טרע און שיער נישט אויסגעשריגען פאר שרעק, דערזעהענדיג עפיס א שאטען אין ווינקעל צימער.

א גאנצע נאכט האט זי געהאלטען אין איין לייענען, מאמענטענווייז, כאפענדיג אויף א ווייל א דרעמעל.

זיבען אינדערפ־יה איז דאס מיידעל שטיל ארויס אין קארידאר, איינגעהילט אין א נאכט־כאלאט.

אין פאסט־קעסטעל איז געלעגען דער מוה־מעס צייטונג.

מינע האט גענומען די דאזיגע צייטונג, איז אריין אין גאסט־ציטער און זי גענומען שנעל צו בלעטערען.

ווי א סך צייטונגס־לעזער, האט זי אנגעהוי־בען פון לייענען די מודעות, און גלייך כמעט איז איהר בליק געפאלען אויף פאלגענדען אנאנס, וואס איז געווען ארומגערינגעלט מיט א שווארץ רעמעל:

> „דער אומפארזיכטיגער מ. וו.
> היינט ביינאכט וועל איך קומען נאך דיין נשמה".

— — — — — — — — — —

— דו ביזט היינט זעהר בלאס! — האט בע־מערקט די מוהמע מרים ביים פריהשטיק — האסט אודאי שלעכט געשלאפען? איך האב געהערט, ווי דו האסט זיך גאר פריה ארומגעדרייט איבער די צימערען.

— יא, איך פיהל זיך עפיס נישט גוט, — האט מינע א באמקע געטון — איך בין אויפגעשטאנען זי־בען אינדערפריה, עפיסעל געגאנגען איבער די שטובען, און... און געלייענט די צייטונג.

— דו קענסט נאך־אלץ, וזה איך, נישט קומען צו זיך נאכ'ן באל?

די מוהמע איז געווען גערעכט: דער באל און די געשעהעניש אין גארטען האבען אזוי צו־רודערט מינע'ס נערווען, אז זי האט איינגאנצען געציטערט.

מיט אנשטרענגונג האט זי געענטפערט:

— עט, ס'איז נישט וויכטיג... איך בין פשוט מיעד. איין גוטע נאכט — און אלץ וועט ווערען ארונטערגענומען, ווי מיט דער האנד.

— דו ביזט נישט צוגעוואוינט נישט צו שלאפען, און דו טארסט נישט פאהרען אויף קיין בעלער! - האט אונטערגעכאפט די מוהלע מרים, א צופרידענע, וואס זי האט געפונען א טעמע, וועגען וואס צו רעדען ביים פריהשטיק.

(פארזעצונג קומט).

טעלעגראַמען.

קובאַלאַ וועט פליהען נאָך אַמאָל.

פאַריז, 7 (אַטע) פון גוט-אינפאָרמירטע קוועלען טיילט מען מיט, אַז איינער פון די פראַנצויזישע מיליטערישע לופט-פליהער, וועלכער איז נעכטען אָנגעקומען קיין מאַדריד, האָט בעקומען אַ בעפעהל אַוועקצופליהען קיין ליסאַבאָן, כדי אויפצונעהמען אויף זיין אַפּאַראַט די פוילישע לופט-פליהער קובאַלאַ און אידושקאָווסקי, און אָפּפליהען מיט זיי קיין פאַריז.

פאַריז. 7 (אַטע). דער לופט-פליהער, מאַיאָר קובאַלאַ האָט דערקלערט פאַר פרעסע-פאָרשטעהער אין ליסאַבאָן, אַז ער האָט בדעה אין דער נאָהענטסטער צייט צו מאַכען אויפסניי אַ פליה-נסיעה איבער'ן עקעאַן.

נייער ענגלישער אויסערן-מיניסטער

לאָרד טשעמבערלען מוז זיך אויסרוהען נאָך דער קרענק.

לאָנדאָן, 7 (אַטע). אָפיציעל ווערט געמאָלדען, אַז דער קעניג האָט בעאויפטראַגט אויסצופיהרען די פונקציעס פון אַנ'אויסערן-מיניסטער דעם לאָרד איישענדען, מחמת דער לאָרד טשעמבערלען וועט נאָך דער לאַנגער קרענק, וואָס ער האָט לעצטענס אַדורכגעמאַכט, מוזען, לויט'ן אויפטראַג פון דאָקטוירים, אָפּרוהען אַ לענגערע צייט.

דער נייער אויסערן-מיניסטער וועט אויך אָנפיהרען מיט דער ענגלישער דעלעגאַציע אויף דער סעפּטעמבער-סעסיע פון דעם פעלקער-ליגע-ראַט.

דערטרונקענע רעדען מיט דער וועלט.

אומגעקומען אַנ'איטאַליענישע אונטער-וואַסער-שיפעל.

בערלין, 7. (ספּ. ט.ל.) פון רוים מעלדעט מען, אַז דאָס איטאַליענישע אונטער-וואַסער-שיפעל פ. 14 איז בעת די מאַניעווערס זיבען מייל אויף מערב-זייט פון דעם אינזעל בריאָני, אַרויפגעפאָהרען אונטער דער טאָרפעדאָ-שיף „מיסאָרי" און זיך אַזוי צוקלאַפּט, אַז זי איז צוזאַמען מיט דער גאַנצער מאַנשאַפט איינגעזונקען 40 מעטער טיף אין ים.

דער אַדמיראַל האָט בעקומען אַ בעפעהל צו אונטערנעהמען אַ רעטונגס-אַקציע, און פיער טויכערס האָבען זיך שוין אַרונטערגעלאָזט אויפ'ן אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע.

עס זענען אונטערגענומען געוואָרען שריט, כדי צו צושטעלען לופט פאַר דער מאַנשאַפט, און כדי אַרויפצובר נגען זי אויף דער אויבערפלאַך פון ים.

דאָס אונטער-וואַסער-שיפעל האַלט אונטער אַ קאָנטאַקט מיט דער אויסערליכער וועלט אַ דאַנק אַ ספּעציעלען אַקוסטישען סיגנאַל-אַפּאַראַט.

מין. מאַראַטשעווסקי נעמט אויף דעם רעפּרעזענטאַנט פון די פוילישע יודען אין אַמעריקאַ.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). מאָרגען אינדערפריה וועט דער פאָרשטעהער פון פערבאַנד פון די פוילישע יודען אין ניו-יאָרק, ה' טיגעל אויפגענומען ווערען פון דעם שטעל-פערטרעטער פון פרעמיער, מיניסטער מאַראַטשעווסקי.

מיט דעם ה' טיגעל וועט מיטגעהען דעפּ. ווישליצקי.

מאַקדאָנאַלדס אַנ'ערקלערונג.

לאָנדאָן, 7 (אַטע). נאָכ'ן אָנקומען קיין מאָנטרעאַל, האָט מאַקדאָנאַלד דערקלערט, אַז אויב די אַרבייטס-פּאַרטיי וועט צוקומען צו דער מאַכט, וועלען תיכף פערבונדען ווערען בעציהונגען מיט סאָוויעט-רוסלאַנד.

MIEJSKI KINOMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokocińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku dnia 7-go do poniedziałku 13-go sierpnia 1928 r. włącznie **Dla dorosłych:**

ZA KULISAMI EKRANU

Dramat osnuty na tle sławy i nędzy aktorów.

W rolach głównych **Iwan Mozżuchin i Natalj. Lisienko**

Nad program: **HOLLY WOOD** (Szał filmowy)

Dla młodzieży: Dla młodzieży:

DELFIN FRANCJI

Dramat w 8 aktach. NAD PROGRAM:???

W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz.

אַ כיראָמאַנט

אויף דער דורכרייזע טרעפט פון דער האַנד, אַנאַליזירט דעם כאַראַקטער און ערטיילט עצות דאַמען און הערען.

וואוינט אויף **Narutowicza 31, m. 8**

ביי ה' **פלעק.**

האָנאָראַר 10 זל. ביי וויסענשאַפטליכער בעגרינדונג 20 זל.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	11—10 2—5 7—5
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	11—10 1—3
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערוועז קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאָפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	1-11½ 5—6
ד"ר קאַנמאַר	כירורגישע-קראַנקהייטען.	4-5 וגו. 1—3
ד"ר הייגבערג	אינ. הערץ, לונגען-קר.	1-11 5½—7
ד"ר סמוסעל	רענטגען	10—12 4—6
אַ. גראָדזענטשיק	צאָהן-ערצט	3—7
י. ראָזעס	צאָהן-ערצט	9—2

צאָהן-טעכניהלונג, בעליכטונגען, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.

בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

אַ רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע טעכנישע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שוועסטער.

איינימפונג קעגען שוואַרצפּאָקען (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט

פרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט

אַנאָנסען אין נייעם פאָלקסבלאַט **האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג!**

אל תתהלל ביום מחר!!

כי לא תדע מה ילד יום.

לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען

נאָר, אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאַווע זאַכען זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

פעטריקאָווער 17 דורכגאַנג **זאַכאָדניאַ 52**

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס ציווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורזשאָנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

קוואַליפיצירטע שטריקערס

צו P. D. אַרבייט ווערען געזוכט פון זאָפאָרט, ווי אויך שטריקערס אויף קאָפּציהערס אויף גוטע בעדינגונגען. צו מעלדען זיך אויף נאַוראָמיעסקאַ 26 ביי **ש. מעשבערג.**

ס'ווערען געברויכט אַ

גוטער מאַשינער

צו קירזנער-אַרבייט ווי אויך אַ געזעלען.

צו מעלדען זיך אין פוטער-געשעפט גלובנאַ 9 ביי **גנאַט.**

אויספּערטיגערין

צו סוויטערס ביי אָבערלאַק אויף גוטע בעדינגונגען ווערט פון זאָפאָרט געזוכט ביי קעסטענבערג, טאָלנאַ 8. 198

אַ צימער מיט אַ **קוך**

איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. מעקלערס געוואונשען. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע. 668

צאָהן-אַרצט מ. שוואַרץ

פּאָמאָרסקאַ 13

צוריקגעקעהרט.

קראַפט = שטרימף = **אַרבייטער**

— ווי אויך —

קראַפט-שפּולערינס

ווערען פון זאָפאָרט געזוכט פּאָנסקאַ 27 אין דער שטרימף-פאַבריק. 844

עס ווערען געברויכט

קוואַליפיצירטע

אונטער-**מאַשינערס**

האַנד-נייערס,

ווי אויך אַ פּרעסער ביי ראַפּופּ, זאַוואַדזקאַ 19.

— אַ —

מאַניקורזשיסטקע

ווערט געזוכט

אין פריזיר-אַנשטאַלט

קופּקאַ,

פּאָלודניאָוואַ 12.

עס ווערט געברויכט אַ

קירזנער-געזעלען

ווי אויך אַ האַנד-נייער

צו דערוויסען זיך ביי סומריי, וואָסכאָדניאַ 25, פראָנט, 3-טען שטאָק.

קאָסמעטיש- און היילגימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-88.

[illegible]

צונעמען פון 5—8 נאָכמ.

ראָוען און פאַרבען.

מיר נעהמען אָן צו ראָוען און פאַרבען טריקאָטאַזשען, בוימוואָלענע און וואָלענע שטאָפען

ווי אויך

טריקאָ צו סוויטער-אויסאַרבייטונגען

SYNDYCY TYMCZASOWI MASY UPADŁOŚCI

JAKÓB KESTENBERG Tow. Akc.

Łódź, Nowo-Targowa 26.

וואָרנונג!

אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד-בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס געעהרטע פּובליקום, אַז די

עכט-פּאַטענטירטע **בעטען** עכט-פּאַטענטירטע

זענען פערזעהען נאָר מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.

— צו בעקומען אין אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ניקעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס,

ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,

טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך

מעטער-מאָס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.

קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל., פּאָלאָווע בעטלעך 14 זל.

רעעלע בעהאַנדלונג. :: פאַבריקס-פרייזען. :: זעמטליכע רעפּאַראַטורן.

הערט! **לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85.** דעטייל!

אַ געוועלב

מיט 2 שטובען און אַ קוך

אין שענסטען צענטרום פון שטאָט איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען.

צו ערפאַהרען אין אַדמינ.

Dr. med.

BRAUN

28 פּאָלודניאָוואַ 28.

טעלעפאָן 40-26.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און װענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה, און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med.

Wolf Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע

פּיאָטרקאָווער 294 פון 12—10

[illegible] פון 5-6

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר הערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקהייטען	11—1
ד"ר רובינשטיין	הויט און געשלעכט-קר.	12½ 1½
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה	1—2
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	3 - 4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעכען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס אויף פערלאַנג—ביזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמע און בלוט

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאַזשינסקי סטאָ אַפּאָלסקאַ

צאָהן-אַרצט 10—1 3 6

קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך מיטוואָך זונטאָג.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółka z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. [illegible]

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21

אַבאָנעמענטס-פרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.

פאַר'ן אינהאַלט און טעותים פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך; די אַדמיניסטראַציע איז אָפען טעגליך אין ביינאַכט.

אַנאָנסען-פרייז פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען

אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . . 4 . . . .

נאָכ'ן טעקסט—1 . . . . 15— . . . . 7 . . . .

טייערער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט